

Tápiósági Gézengúz Óvoda

Pedagógiai Programja

OM: 022208

2023.

TARTALOMJEGYZÉK

1.	INTÉZMÉNY ADATAI	5
2.	TÖRVÉNYI MEGFELELTETÉS	7
3.	KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK	8
4.	BEVEZETŐ	9
5.	MÉRFÖLDKÖVEK AZ INTÉZMÉNY ÉLETÉBEN	10
6.	HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL	13
6.1	Társadalmi – természeti körülmények	13
6.2	Gyermekélelmezés	14
6.4.	Tárgyi feltételek	15
7.	AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEI	16
7.1.	Gyermekkép	16
7.2.	Óvodakép	17
7.3.	Pedagóguskép	18
8.	ALAPELVEINK, CÉLJAINK, FELADATAINK	19
8.1.	Az óvodai nevelés funkciója szerinti értelmezése	19
8.2.	Az óvoda célrendszere	19
8.3.	Az óvoda feladatrendszere	20
9.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	22
9.1.	Az óvodai nevelés általános feladatai	22
9.2.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	23
9.3.	Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés	33
9.4.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	40

10. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	48
10.1. Napirend	49
10.2. Heti rend	50
11. AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE	52
12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	54
12.1. Játék	54
12.2. Verselés - mesélés	58
12.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	60
12.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka	62
12.5. Mozgás.....	67
12.6. A külső világ tevékeny megismerése	71
12.7. Munka jellegű tevékenységek.....	76
12.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	77
13. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI.....	81
13.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	81
13.3. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, migráns gyermekek differenciált fejlesztése.....	93
13.4. Kiemelten tehetséges gyermek nevelése.....	95
14. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE	96
14.1. A csoport előrehaladásának értékelése.....	96
14.2. A gyermekek értékelése	98
15. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	99
15.1. Az óvodába lépés feltételei.....	99
15.2. Az iskolába lépés feltételei, az óvoda sikerkritériuma.....	100
16. INTÉZMÉNYI SPECIÁLITÁSOK	104
16.1. Szabadidős tevékenység	104
16.2. Néphagyományőrzés-néptánc.....	107
16.3. Intézményi szintű programjaink.....	109

17. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	111
17.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái.....	111
17.2. Intézményen belüli kapcsolattartás	115
17.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás	116
17.4. Egyéb kapcsolatok	117

1. INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Tápiósági Gézengúz Óvoda

Címe: 2253 Tápióság Bicskei út 21.

Intézményvezető: Juhász Ildikó

Tel.: 06-(29) 465-253

E-mail: gezenguzovi@monornet.hu

Az intézmény fenntartója:

Tápióság Község Önkormányzatának Képviselő-testülete

Óvodai csoportok száma: 4

A költségvetési szerv

Neve: Tápiósági Gézengúz Óvoda

OM azonosító: 202208

A költségvetési szerv jogszabályban meghatározott közfeladata

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 21.§ (1) bekezdésben foglaltak értelmében köznevelési feladatok ellátására létesített intézmény.

A költségvetési szerv szakágazat szerinti főtevékenysége /szakágazat száma, megnevezése

A költségvetési szerv működési köre/illetékessége

Tápióság Község közigazgatási területe.

A költségvetési szerv irányító szervének neve, székhelye

Tápióság Község Önkormányzatának Képviselő-Testülete

2253. Tápióság Bicskei út 3.

A költségvetési szerv esetében az egyéb irányítói jogosultsággal rendelkező személy

Tápióság Község Polgármestere

2253. Tápióság Bicskei út 3.

A költségvetési szerv gazdálkodási besorolása alapján

Részben önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv.

A költségvetési szerv vezetőjének kinevezési, választási rendje

A költségvetési szerv intézményvezetőjét a Képviselő-testület – pályázat alapján – a közalkalmazottak-ról szóló, többször módosított 1992. évi XXXIII. törvény 21. § (1) bek.-ben foglaltak alapján a képesítési követelményeknek megfelelően, határozatlan időre kinevezi, és egyidejűleg megbízza (a 138/1992. (X.8.) Korm. rend. 5. § (2) bek.-ben megállapított határozott időtartamra) a költségvetési szerv magasabb vezetői feladatainak ellátására.

Az intézményvezetői megbízás nyilvános pályázat útján tölthető be.

A költségvetési szerv foglalkoztatottjainak foglalkoztatási jogviszonya

A költségvetési szerv foglalkoztatottjainak jogviszonyára a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény az irányadó.

A költségvetési szerv típusa

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 7.§ (1) bekezdésben foglaltak értelmében óvoda.

A férőhelyszám és a költségvetési szervbe felvehető maximális gyermeklétszám

A férőhelyszám 90 fő.

A költségvetési szerv gazdálkodásával összefüggő jogosítványok

Önállóan működő, a költségvetési előirányzatok feletti rendelkezési jogosultság tekintetében teljes jog-körrel és felelősséggel rendelkező költségvetési szerv. A költségvetési szerv pénzügyi-gazdasági feladatait Tápióság Község Polgármesteri Hivatala látja el.

Az alapító okirat száma, kelte:

Az intézmény felügyeleti szerve:

Tápióság Község Önkormányzatának Képviselőtestülete

2. TÖRVÉNYI MEGFELELTETÉS

Programunk a **363/2012. (XII. 17.) számú Kormány rendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja** alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről** (Nkt., ágazati törvény) és az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, annak módosításait és a városi köznevelési koncepció irányelveit.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 185/1999. (XII.13.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- 1357/2011. (X. 28.) kormányhatározat az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról

3. KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

Nevelő-fejlesztő munkánk hagyományokra épülő, ugyanakkor fogékonyak vagyunk az új értékekre és megpróbálunk megfelelni a mindenkori társadalmi elvárásoknak. Munkánk során célunk, hogy a hozzánk járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, családi légkörben nevelkedjenek. Mindezt **a családokkal közösen végezzük**, a partnerközpontú működési szemléletet követve.

Nevelési elképzelésünk lényege, hogy az **óvodai nevelést egy egységes folyamat első intézményi szakaszaként értelmezzük**, amelynek törés nélkül kell folytatódnia az iskolában, illetve azt követően az élet során.

Mint nevelési intézmény **ellátjuk az óvó-védő, szociális, nevelő-fejlesztő feladatokat**. Pedagógiai funkcionkat tekintve pedig felvállaljuk az iskolai életre való előkészítést úgy, hogy az iskolába kerülő **gyermekeink olyan pszichés fejlettséggel rendelkezzenek, amely a tanulásra, mint fő iskolai tevékenység formára alkalmassá teszi őket**.

Arra törekszünk, hogy gyermekeink az iskolai élet megkezdésére rendelkezzenek megfelelő **kompetenciával – önismerettel, önértékelő képességgel, tudjanak önállóan gondolkodni, testi-lelki-szellemi fejlettségük** megfeleljen az óvodáskor végére elérendő szintnek.

Kiemelten kezeljük a **gyermekek saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyának pozitív alakítását**.

A gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő **alternatívákat, tevékenységeket, cselekvés általi tanulási lehetőségeket kínálunk**.

Építünk az óvodáskorú gyermekek sajátos tevékenységeire, mint **játék, mozgás, vers, mese, rajzolás, kézimunkázás, ének – zene, természet- és állatok gondozása, védelme**.

4. BEVEZETŐ

A szakirodalomban fellelhető, különböző nevelésfilozófiákra építkező nevelési rendszerek áttanulmányozása után nevelőtestületünk a "Gáspár-pedagógiára" építkező, Fábíán Katalin által készített „**Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot**” tartotta legcélszerűbbnek adaptálásra.

A választásnál döntő szempont volt, hogy ez a program nevelésfilozófiájában, óvoda és gyermekképeiben összecseng a nevelési elképzeléseinkkel, az adott tárgyi és személyi feltételek mellett is beindítható. Cél, feladat és tevékenységi rendszere követi az óvodapedagógiai hagyományokat. A játékot a legfontosabb tanulási módszernek tekinti, de a munkát és a tanulást is alapvető tevékenységi formaként kezeli.

Fő célként a gyermekek szociális életképességének fejlesztését vállalja fel a tevékenységeken keresztül. Úgy célozza meg a gyermekek "társadalmi gyakorlatra való felkészítését", hogy lehetővé teszi a változó gyermeki szükségletek kielégítését, társadalmi normákkal, szokásokkal való találkozást. Alkalmas az eltérő értékekkel és kultúrával rendelkező családok mentális, érzelmi és szociális támogatására. A tevékenységnél a kommunikáció és kooperáció megkülönböztetett hangsúlyt kap. Nagy értéke ennek a programnak, hogy "ténylegesen" keretjellegű. A helyi sajátosságok és kreatív óvodapedagógusi elképzelések szerint szabadon formálható. Felzárkóztató, prevenciós és tehetséggondozó programokkal bővíthető. A nevelési célok - koncepcióban illő - eltérő pedagógiai módszerekkel, osztott és osztatlan, fejlettség szerinti csoportszerkezetben egyaránt megvalósítható.

5. MÉRFÖLDKÖVEK AZ INTÉZMÉNY ÉLETÉBEN

A helyi nevelési programunk a Tevékenységközpontú nevelési program adaptálásával készült. Fő célként a gyermekek szociális életképességének fejlesztését vállalja fel a tevékenységeken keresztül, melyben a gyermeki kommunikáció és kooperáció megkülönböztetett hangsúlyt kap. Épít az egészséges életmód értékeire, mely magában foglalja a szomatikus és mentális nevelést, a helyes szokások kialakítását. A gyermekek számára biztosítjuk a játék szabadságát, a játékon belüli fejlesztés lehetőségeit, a differenciálást és a tehetséggondozást.

Helyi sajátoságként jelenik meg programunkban a környezet védelmére, szeretetére nevelés és a néphagyományok ápolása.

Felvállaltuk a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált nevelését is.

Óvodánk másodszor elnyerte a „Zöld óvoda” és pályáztunk a „Madárbarát óvoda” címre.

A Zöld óvoda programcsomag célja:

- A gyermekek életre, az élethosszig tartó tanulásra nevelése
- A holisztikus /egész évben folyamatos megfigyelésen alapuló/ környezetpedagógia alkalmazása, ahol a játékoság, a cselekvés, a kooperáció, a kommunikáció egysége van jelen, neveljük gyermekeinket a természeti-társadalmi környezet tudatos megóvására a néphagyományok őrzésére.

2010-ben „Jó gyakorlatot” készítettünk.

5 óvodát, 20 fő érdeklődő kollégát fogadtunk a „Jó gyakorlatok” bemutatása végett, melyből bevétele származik az intézménynek.

Továbbképzések

1997.01.01-től 2012.12.31-ig

- Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
- Vizuális nevelés lehetőségei
- Minőségirányításban használatos módszertanok oktatása
- Barkácsolás 3-10 éves korig
- ECDL Európai Számítógép Használói Jogosítvány megszerzéséhez informatikai képzés 2fő
- Környezetkultúra az óvodában
- "Tanfelügyeleti szakértők felkészítése pedagógiai-szakmai ellenőrzésre-blended továbbképzés"
- "Szakértők felkészítése a pedagógusminősítésre-blended továbbképzés"
- Fejlesztési ötletek a gyakorlatban, fejlesztő eszközök
- Teljesítményértékelés és minőség a köznevelési oktatási intézményekben
- Néptánc
- "Tevékenységközpontú óvodai nevelési program" kiegészítő tanfolyam
- Játék és tánc tanítás az óvodában és az általános iskola 1-4. évfolyamán
- Vezetőképző tanfolyam-óvodavezetők, helyettesek és munkaközösség-vezetők részére
- Minőségbiztosítási alapkursus
- Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot adaptáló óvodák továbbképzése "Hová bújt a matematika"
- Zenei képességfejlesztő játékok és az élményszerű zenehallgatás
- Játék-drámajáték-nevelés
- Teljesítményértékelés és minőség a köznevelési oktatási intézményekben
- Alapfokú német óvónőknek
- Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot adaptáló óvodák továbbképzése
- Mozgásfejlesztés lehetőségei az óvodában
- Korszerű óvodai mozgásprogram a tanulási nehézségek megelőzésére
- Ellenőrzések a nevelési-oktatási intézményekben (óvoda, iskola)
- Tevékenységközpontú óvodai nevelési program
- A játék pszichológiája
- Kézműves technikák természetes anyagokból
- Környezetkultúra az óvodában

Szakmai munkaközösség működtetésével biztosítjuk az egymástól való tanulás lehetőség.

Nevelőtestületünk átlagéletkorából is következik egy viszonylagos állandóság, stabilitás, amely a nevelőmunkának egy igen pozitív összetevője.

Elmondhatjuk, hogy nevelőtestületünk többségében szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásokra törekvő nevelőkből áll. Jellemző az ön- és továbbképzés, a szaktudás megújítására való törekvés, melyet a pedagógus életpálya bevezetése elvár a pedagógusainktól. A nevelők többsége jól kihasználja a szakmai önállóságból adódó lehetőségeket és kamatoztatja azt mindennapi munkája során.

Óvodapedagógusainktól elvárjuk, hogy vegyenek részt szervezett továbbképzéseken, ne álljon tőlük távol az önképzés gondolata. Ismereteik folyamatos bővülésének igénye legyen jelen bennük, a tanultakat tudatosan tudják beépíteni pedagógiai gyakorlatukba.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a tehetség kibontakoztatását, a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását, a szükségletek és jogok tiszteletben tartása mellett.

Dolgozóink megfelelnek a szakmában olyan általánosan elfogadott elvárásoknak, mint tolerancia, nyitottság, elfogadó attitűd, szeretetteljesség, következetesség stb.

6. HELYZETKÉP AZ INTÉZMÉNYRŐL

6.1 Társadalmi – természeti körülmények

Mint nevelési intézmény egyik sajátos feladatunknak tartjuk, hogy aktív, érdeklődő viszonyt alakítsunk ki – a gyermekek nevelése folyamán – a közvetlen és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezettel. Ezért programunk készítése során is, a nevelési feladatokat, valamint a tevékenységek tartalmát a helyi természeti és társadalmi környezet alapos ismerete mellett, az abból adódó lehetőségeket hasznosítva határoztuk meg.

Községünk lakosainak száma 2700 fő, ebből eredendően egyetlen óvoda látja el az óvodai nevelés feladatát. További hozadéka a község adottságainak a szoros kötődés és a hagyományok tisztelete, személyes ismeretség a falu szinte minden lakójával.

Társadalmi környezetünk

A gyermekek szociokulturális háttere nagy szórást mutat.

Az óvodába lépő gyermekeknél a korábbi évekkal szemben, szociális és a kognitív fejlettség területén jelentős eltérést tapasztaltunk. A szociális hátrányok növekedésével párhuzamosan csökkent a rendezett, harmonikus családi életből érkező gyermekek száma. A felgyorsult életritmus és a külvilágból érkező, számtalan információ halmaz, a gyermekek életében tartós stressz tényező. A gyermeki érzelmi intelligencia fejlődése elmaradt az értelmi intelligenciával szemben. Kiemelt fontossággal bírt a szülői házzal való folyamatos együttműködési lehetőség keresése, szülői igények megismerése, mérlegelése.

Természeti környezet

Óvodánk a Tápiósági Gézengúz Óvoda a gyermekek számára ideális természeti környezetben helyezkedik el. Budapesttől ötven km-re, a Tápiómenti Tájvédelmi Körzet lábánál, dimbesdombos kis faluban.

6. 2 Gyermekélelmezés

Óvodánk nem rendelkezik külön főző konyhával, a községi konyha látja el élelmezésünket. Egy épületben működünk, melynek köszönhetően mindig friss, meleg, ételt kapnak óvodásaink. A konyha – az anyagi lehetőséghez mérten – változatos, a gyermeki ízlésvilágnak és életkornak megfelelő táplálékot juttat a gyermekek elé.

A gyümölcs pótlását gyümölcsnapok beiktatásával végezzük.

6.3. Személyi feltételek

Dolgozóink jelenlegi létszáma: 13 fő

<i>Az óvodapedagógusok képzettsége</i>	<i>Létszám</i>
Óvodapedagógus oklevél	7
Közoktatási vezetői szakvizsga	3
Óvodapedagógusi gyógytestnevelés szakvizsga	1
Fejlesztő, differenciáló szakvizsga	1
Gyógypedagógus oklevél	1
Gyógypedagógiai asszisztens végzettségű	1
Fejlesztőpedagógusi oklevél	1
Néptánc oktató végzettség	1
Szakértő	1

Óvodánk technikai dolgozói:

- 4 fő óvodai dajka
- 2 fő pedagógus asszisztens

Tervszerű továbbképzési programunkban továbbra is szorgalmazott a helyi nevelési gyakorlatokhoz szükséges ismeret és tudás megszerzése, a megfelelő szakmai, módszertani kultúra gyarapítása.

6.4. Tárgyi feltételek

(az óvoda tárgyi eszközjegyzéke a mellékletben található)

4 csoportban folyik intézményünk nevelőmunkája. Épületünk megfelelő komforttal, infrastruktúrával, - az ÁNTSZ előírásainak részben megfelelő feltételekkel rendelkezik.

A csoportszobák berendezése, bútorzata - az óvodapedagógusi ötletességnek, leleményességnek köszönhetően - esztétikus, dekoratív, jól szolgálja a gyermeki tevékenységeket.

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel rendelkezik. A hiánypótlás és megújítás folyamatosan történik.

Az utóbbi időben nagy hangsúlyt fektettünk a csoportszobák korszerűsítésre, szépítésére.

Intézményi szinten rendelkezünk: fénymásolókkal, videokamerával, projektorral, digitális fényképezőgéppel, erősítővel, számítógépekkel, videomagnóval, tv-vel, DVD lejátszóval. A Boldogabb Óvodásévekért Alapítványnak köszönhetően.

Szakkönyvtárunk feltöltése folyamatosan történik.

Az utóbbi években egyre inkább az ingyenesen letölthető szakanyagok segítik munkánkat.

Épületek, helyiségek, mosdók

Óvodánk 1973-ban épült, az épület állaga kielégítő, óvodai funkciókra többszöri átalakítás után többnyire alkalmas. A csoportszobák egyike funkcionál tornaszobaként. A csoportszobákhoz tartozó mosdó- és öltöző helyiségek felújításra kerültek.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, ALAPELVEI

A társadalmi elvárásoknak megfelelően alapelvünk, hogy olyan **viselkedési jellemzőket és ismereteket alapozzunk** gyermekeinkben, amelyek – a demokratikus jogállamban – biztosítják a későbbi stabil, egészséges életvezetést, a mindenkori társadalmi elvárásokhoz történő alkalmazkodás képességét, az egész életen át tartó tanulás igényének kialakítását.

Fontosnak tarjuk azon **kompetenciák (ismeretek, attitűdök, képességek- és készségek) alapozását**, amely az információs társadalom által megkívánt személyiségjegyek kialakítását segítik, többek között a **kommunikációs készség** fejlesztését, a **gyors problémafelismerő és döntési képesség** alapozását, a **konfliktusok kezelésének képességét**.

Nevelő munkánk meghatározó tevékenysége a **játék**, mint elemi pszichikus szükséglet.

Az óvodai alapeladatok-, tevékenységek - intézményünkben azonos értékrend alapján valósulnak meg. A közös szakmai értékrenden felül értékes pedagógiai tartalmak, nevelési gyakorlatok gazdagítják a nevelés minőségét.

7.1. Gyermekkép

Intézményünk gyermekképe olyan gyermekek nevelése, akik:

- érzelmileg gazdagok, boldogok,
- saját egészségüket értéknek tekintők,
- községünkhöz kötődők,
- a környezetükben jól tájékozódók- és azt óvók,
- szépre fogékonyak,
- önállóak,
- megfelelő önismerettel és önértékelő képességgel rendelkezők,
- nyitottak, érdeklődők,
- együttműködők,
- másokat elfogadók, kreatívak.

- A gyermeket olyan fejlődő személyiségnek tekintjük, akit belső biológiai törvényszerűségek és szocializációs hatások egyaránt formálnak.
- A gyermek érzelmi beállítódása és gondolkodási szintje miatt felnőtt függő. Ezért az ismeretek elsajátításának mélysége attól is függ, hogy milyen érzelmi szituációban szerezte azt.
- A szeretetkapcsolatnak meghatározó szerepe van abban, hogy a gyerek a felnőttek értékrendjével, normáival hogyan azonosul. Az elsődleges modell az anya. Vele szövődik a legmélyebb érzelmi kapcsolat, de az óvónő kommunikációja, társas viselkedése, empátiás készsége, szokásai is meghatározó a gyermek „én-képének” kialakításában.
- Törekszünk a gyermekközpontú óvodai nevelés megvalósítására, a gyermeki személyiség kibontakoztatására.
- A gyermek egyedi, semmi mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi, és biológiai értelemben is egyedi lény személyiség és szociális lény egyszerre.
- Biztosítjuk, hogy a gyermekek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, s meglévő hátrányaik csökkenjenek.
- Óvodánkban nincs helye a hátrányos megkülönböztetésnek, fontosnak tartjuk az előítéletektől mentes nevelést.

7.2. Óvodakép

Az eredményes pedagógiai munka megvalósítása érdekében fontosnak tartjuk bizonyos rendezőelvek megfogalmazását, hogy az óvónők ezekhez a normákhoz igazodva, beállítódásuk szerint szabadon nevelhessenek.

- Intézményünk **a családi nevelés kiegészítője**, a család véleményét figyelembevevő, együttnevelő.
- Intézményünkben a család és az óvodapedagógus kapcsolatára a nevelőtársi viszony a jellemző, nálunk érték az egyén, óvodáinkba a gyermek könnyen beilleszkedik.
- Óvodánk **légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő, feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő- és teremtő.**
- Intézményünk a helyes életritmus kialakításával megteremtik a feltételt, a nyugodt,

harmonikus személyiségfejlődésre a helyes én-kép-, önértékelés-, életvitel ki- alakítására.

- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményezőkézség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, mely segíti az integrált és differenciált nevelést, a hátrányok leküzdését, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.
- Az egészséges életmód feltételeinek biztosításával, helyes szokások kialakításával igyekszünk megteremteni az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört gyermekeinknek.
- Nevelő és fejlesztő munkánkat tudatosan tervezzük és végezzük a játéktevékenységre építve, az egyéni sajátosságok és a gyermekek eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével, megfelelő óvónői modell állításával.
- Változatos tevékenységeken keresztül gondoskodunk az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről.
- Fontosnak tartjuk, hogy megismertessük óvodásainkat a községben már nem élő néphagyományokkal, népszokásokkal, a magyar népi kultúrával,
- Gondoskodunk a folyamatos élménynyújtásról, közös kirándulásokról és érdekes tevékenységekről.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek sikeres iskolai munkájához szükséges készségek, pszichikai és egyéb képességek kialakítását, a társadalmi gyakorlatra, az életre való felkészítését, a gyermekek egyéni igényeinek és képességeinek figyelembevételével.

7.3. Pedagóguskép

Az olyan óvodapedagógus:

- aki gyermekszerető,
- aki együttműködő és segítőkész,
- akire jellemző az öröm és sikerorientált készség- és képességfejlesztés, érték közvetítés;
- aki tiszteletben tartja a gyermek egyéni és életkori sajátosságait;
- aki tiszteli, megérti, elfogadja a szülők különbözőségét,
- aki befogadó szellemiségű az inkluzív nevelés kialakítása érdekében.

8. ALAPELVEINK, CÉLJAINK, FELADATAINK

8.1. Az óvodai nevelés funkciója szerinti értelmezése

Az óvodai nevelés funkciói:

- Óvó-védő
- Szociális
- Nevelő
- Személyiségfejlesztő funkció

Az óvoda közoktatási rendszer részeként nevelő intézmény. Óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkciókkal, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig, legfeljebb hétéves koráig a testi-lelki egészségnevelését és gondozását, harmonikus személyiségfejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását vállalja fel.

Funkciójából eredően a nevelőmunkában az egészséges, inger gazdag környezet a szeretetteljes légkör, a nevelői minta és a társas kapcsolatok nagy hangsúlyt kapnak a célirányos fejlesztésnél.

A családi nevelés kiegészítőjeként folytatja a gyermek szokásrendszerének, beszédének alakítását, és nevelési programjával fejleszti az iskolai tanuláshoz szükséges képességeket. Biztosítja a gyermek esélyegyenlőségét. Az óvodai nevelésben az országos alapprogramban behatárolt nevelési, fejlesztési tartalmak a gyermekek között fennálló fejlődésbeli különbségek figyelembevételével alkalmazhatók.

Az óvodai nevelés nyelve: magyar.

8.2. Az óvoda célrendszere

- A szocializáció feltételrendszerének biztosítása.
- Az egészségnevelés feltételrendszerének biztosítása.

- Az „én fejlődés” és a szociális „énkép” kialakulásához a legideálisabb szintér felkínálása.
- Általános emberi értékeket /igazság, szépség/ és normákat elfogadó, másságot toleráló gyermekek nevelése.
- Kommunikációs és kooperációs technikákat ismerő gyermekek nevelése.
- Környezetét szerető, óvó gyermekek nevelése.
- Az egyéni adottságokat figyelembe véve a korosztály műveltségi anyagának megismertetése, ismeretszerzés.
- A gyermekek magatartásának formálása, viselkedés problémák kezelése.
- Zökkenőmentes iskolakezdés biztosítása.
- Néphagyományokat tisztelő és ápoló gyermekek nevelése.
- Az esélyegyenlőség biztosítása.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése és egyéni fejlesztés

8.3. Az óvoda feladatrendszere

- Gyermekek megismerése.
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés megvalósítása.
- Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés.
- Változatos tevékenységformák biztosítása.
- Gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése, alakítása.
- Az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése.
- Egészséges életmód megalapozásával, a testi - lelki egészség biztosítása.
- Egészséges környezet, a gyermekek életkorának megfelelő óvodai életritmus biztosítása.
- A gyermek biológiai, biztonság és önérvényesülési szükségleteinek kielégítése.
- Egészségügyi és közösségi szokások kialakítása.
- Biztonságot adó, szeretetteljes, érzélem gazdag együttérzést sugárzó óvodai légkör megteremtése, fenntartása.

- A gyermekre jellemző tevékenységi vágy és önállósulási törekvés kielégítésével az „én tudat” ébredésének és az „anyáról valóleválás” folyamatának elősegítése. Szülők jelenléte az óvodai beszoktatásnál, a gyermek igénye szerint.
- Az emberi viszonyokkal való ismerkedés lehetőségének felkínálása.
- A tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése: együttérzés, tolerancia, önzetlenség formálása.
- A közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakításában a gyermekek aktivizálása, kompromisszumra való képesség fejlesztése.
- Utánzásra alkalmas „modellek” állítása, kommunikációs technikákkal való ismerkedés lehetőségeinek felkínálása.
- A hatások, élmények újraéléséhez játék és élettér biztosítása.
- A környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.
- A természet közelségének és élménytárának kihasználása, gazdag természetismereti, tapasztalati lehetőségek biztosítása.
- A gyermekek érdeklődésének a természet felfedezése megismerése felé irányítása, a rácsodálkozás képességének kialakítása.
- Sokszínű tevékenységek biztosítása, sokoldalú tapasztalati lehetőségek biztosítása.
- A gyermekek értékelése az egyéni igényekhez, szükségletekhez és fejlettséghez igazodva.
- Konfliktusok megbeszélésének és elrendezésének bemutatása gyermekhez közel álló tevékenységekben /bábozás, dramatikus játékok/.
- Viselkedés kultúra megalapozása.
- A gyermekek testi, értelmi és szociális érettségének célirányos fejlesztése, tanuláshoz szükséges készségek, képességek kimunkálása / ismeretbővítés, problémamegoldó gondolkodás, figyelem, türelem, kitartás, feladat- és szabálytudat, mozgáskoordináció, észlelési képességek/. Edzettség és állóképesség fokozása.
- A gyermeki érdeklődés felkeltése az iskola iránt.
- Jeles napok megünneplésével a magyar néphagyományok megismerése, ápolása.
- Helyi népszokások felkutatása, régi mesterségek megismertetése.

- A feladatok megvalósításához a leghatékonyabb tartalmak, módszerek, tevékenységformák kimunkálása.
- A humán erőforrások fejlesztése önképzéssel és továbbképzéseken való részvétellel.
- Olyan másságot elfogadó, sikeres próbálkozásokat értékelő, segítő környezet kialakítása, mely elősegíti a sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest leghatékonyabb fejlesztését, szocializálódását.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek részére speciális felkészültségű szakemberek biztosítása. /gyógypedagógus, logopédus/
- Kiemelt feladatunk azoknak a területeknek a fejlesztése és gondozása, amely területeken a speciális nevelési igényű gyermekek kiemelkedőbb teljesítményre képesek.

9. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

9.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösség nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;

- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A nevelés tartalma

A gyermekek felvétele után, az első találkozás családi környezetben-, **családlátogatás** során történik, ahol **anamnézist** készítünk és tájékozódunk a gyermek szociokulturális háttéréről. Az anamnézisben többek között szerepel a gyermek érzékenysége, (pl. lisztérzékenység, stb.) betegség története, testmagassága, testsúlya, stb. Ezen találkozó alkalmával a **gyermek kiválaszthatja jelét**, megismerkedhet az óvodapedagógusokkal.

Az óvodába lépés után folyamatos mérésekkel (megfigyeléssel) tárjuk fel az egyéni sajátosságokat. Igyekszünk a lehető legrövidebb időn belül megismerni a gyermekeket

A nevelést egyénre szabottan tervezzük-, végezzük- és értékeljük. Ennek tervezési és értékelési helye a csoportnaplóban található egyéb nevelési területek mellett.

9.2. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Óvodánk tevékenységrendszeré és tárgyi környezete lehetővé teszi a gyermekek egészséges életmódra nevelését és környezettudatos magatartásuk alapozását.

Kiemelten kezeljük, és ezért olyan modernizációs elemeket építünk programunkba, amely *pozitív* irányba alakítja *gyermekeink saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát* törekedve a különböző szociális, kulturális esetlegesen nyelvi hátrányok ellensúlyozására.

Az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelés funkcióját minden gyermekkel kapcsolatosan egyedi jellegűnek tekintjük.

Egészségnevelésünk során hangsúlyozott a testi egészség (gondozás, edzés, mozgásfejlesztés), a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, képességfejlesztés) és a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet segítése,)

Pedagógiai munkánk során kiemelt az ökológiai szemléletmód alakítása, a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.

A természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján, felfedező jellegű játékos programok által valósul meg a napi gyakorlatban.

Célok

- Az egészséges életmód, rekreáció (életmódkultúra) alapozása.
- Egészséges táplálkozási szokások és a kulturált étkezési magatartás kialakítása.
- Egészséges, edzett gyermekek nevelése.
- Az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- Mozgásos (speciális, sokmozgásos) tevékenységek megismertetése, megszerettetése.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása - érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Természet- és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.

A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságok figyelembe vételével a gondozási tevékenységgel a mozgásigény kielégítésével az egészség védelme.

Feladatok

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki és értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéshez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre.
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése.

- Aktivizálására-, egyéni sajátosságaira-, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség-, képességfejlesztés, attitűdalakítás.
- Az iskolai élet kezdésére megfelelő biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása, sokszínű változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával biológiai érettség: nagy- és finommotoros mozgás-, egyensúlyérzék-, térirány-, vizuális észlelés fejlesztése,
- Auditív információk feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztése (vizuális – tapintásos, vizuális – auditív, vizuális – kinezetikus, auditív – taktilis, interperszonális működés, szem – kéz, szem – láb koordináció),
- Szociális érettség: érzelmi, akaratilag élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, teljesítményen keresztül történő „én érvényesítés”, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása,
- Pszichikus érettség: beszéd-készség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése.
- A gyermekek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozása, környezettudatos magatartás megalapozásával.
- A gyermekek egészségének védelme, fejlődésükhöz egészséges környezet biztosítása.
- A családi szokásokat figyelembe véve a gyermekek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása, komfortérzetük kielégítése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A személyi higiénére nevelés, az önálló testápolásra, étkezésre, öltözködésre, betegségmegelőzésre való képesség fejlesztése, minta alapján, gyakorlással.
- A mozgásigény kielégítése a szervezet edzése játékkal, szabad mozgással, szervezett testneveléssel, egyéb sokmozgásos tevékenységekkel.
- A kisebb testi rendellenességek korrekciója, láb- és testtartásjavító tornával.
- A gyermekbalesetek, sérülések megelőzése, balesetvédelmi oktatással, megfelelő balesetmentes környezet biztosításával.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az egészségfejlesztés területei

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- baleset megelőzés

Táplálkozás

- A gyermekek részére a napi ötszöri étkezésből hármat biztosítunk, az étkezések közötti legalább két – három óra betartásával.
- Igyekszünk új ízekkel, az ételek nevével, egyszerűbb ételek elkészítésével megismertetni a gyermekeket (az egészségügyi előírásokat betartva).
- Az óvodakonyha által készített ételeket heti gyümölcsnapokkal egészítjük ki, a vitamindúsabb, egészségesebb táplálkozás érdekében.
- A gyümölcsnapok beiktatásával formáljuk a szülők és gyermekek szemléletét. A gyermekek maguk is részt vesznek a gyümölcssaláta elkészítésében, így lehetőség adódik arra, hogy számukra eddig szokatlan ízekkel és azok elkészítési módjával is megismerkedjenek.
- A gyermek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban nagy egyéni különbségek vannak, hangsúlyozzuk, hogy a kisétkű gyermek nem étvágytalan! Éppen ezért nem kényszerítjük valaminek az elfogyasztását, de figyelünk minden egyes gyermekre, az étvágytalanra és falánkra egyaránt. Az étkezési szokásokat, érzékenységet megismerve, tapintatosan ösztönözzük az ételek elfogyasztását.
- Étkezések alkalmával egyszerre csak kis ételmennyiséget teszünk a gyermekek tányérjára, ha azt elfogyasztották kapnak újra, a gyermekeket is arra szoktatjuk, hogy egyszerre csak kis mennyiséget vegyenek a tálból.
- Az ízlésesen terített asztal látványa fokozza az étvágyat, egyúttal igényességre, kulturált viselkedésre készítet, ennek érdekében biztosítjuk a kulturált étkezés, az ízléses terítés feltét-eleit (terítő vagy alátét, evőeszköz (kanál, villa, kés/, dupla tányér, pohár, szalvéta, kancsó, tál). Az előkészületekbe bevonjuk a gyermekeket önkiszolgálás, illetve segítők, naposok rész-vételével.
- Folyadék (víz) egész nap rendelkezésére áll a gyermekeknek.

- A kés, villa használatával fokozatosan ismerkednek meg a gyerekek, már hároméves kortól.
- A napi tápanyagszükséglet kiegészítése végett és változatosság érdekében rendszeresen tájékoztatjuk a szülőket az óvodai étrendről.

Mozgás

- A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben. A sokféle mozgás-lehetőség, melyet a programban biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet működését.
- Alapvető feladat, hogy jó levegőjű, tiszta, biztonságos környezetben mozogjanak a gyerekek lehetőleg a szabadban.
- A rendszeres örömmel végzett mozgással a gyermekeket egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adhatunk a szülőnek is. Ezért alkalmanként a szülőkkal együtt mozgásos programokat szervezünk.
- A megfelelő balesetveszély elhárítása után szorgalmazzuk a mezítlásos tevékenységeket a csoportban és a szabadban is. A csoportban is biztosítunk olyan egyenetlen felületeket, ahol a mezítlásos edzéssel a lábstatikai rendellenességek megelőzését, illetve korrigálását segítjük.
- Szűrővizsgálatok igazolják, hogy igen magas azoknak a gyermekeknek a száma, akiknél valamilyen tartás rendellenesség, lúdtalp fordul elő. Mindezek megelőzésére illetve helyreállítására a gyógytestnevelés egyes speciális hatású gyakorlatait alkalmazzuk. Mikro csoportos szervezeti formában, szakképzett nevelő irányításával preventív tornát alkalmazunk a kisebb testi rendellenességek korrekciójára.

Napirendünkben nagy hangsúlyt fektetünk a szabadban való tartózkodásra. A mindennapi szabad mozgásokhoz biztosítjuk a megfelelő mozgásfejlesztő szabadtéri játékokat, speciális mozgást igénylő játékszereket:

- mászóakák, egyensúlyérzék fejlesztők,
- különböző méretű labdák, foci kapuk, tollas labda, szivacs labdák.
- Az eszközöket megfelelő felügyelet mellett, egyéni képességeik és bátorságuk szerint használják a gyermekek.
- Gyermekeink az életkori sajátosságból fakadó természetes testhelyzetekben tevékenykedhetnek (szőnyegen hasalva rajzolhatnak, mesés könyvet nézegethetnek).

- A spontán mozgások lehetőségeit kirándulások, séták alkalmával is kihasználjuk (patak átugrása, sziklára mászás, dombra fel-és lefutás, gurulás, stb.).

Szervezett edzés, testnevelés

- A tornának, játékos mozgásoknak mind a teremben, mind a szabadlevegőn, eszközzel vagy eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
- Az egészségmegőrzés érdekében fontos, hogy gyermekeink edzettek legyenek, ezért évszaknak és időjárásnak megfelelően sokat tartózkodunk a friss levegőn, ahol futkározhatnak, mozoghatnak, kerékpározhatnak, rollerezhetnek. Tapasztalataink igazolják, hogy a mozgásos program alkalmazásával nő a gyermekek ellenálló képessége.
- Sáros időben is lehetőséget adunk a szabadtéri játékra, légfürdőzésre az udvar betonos területén, illetve séta során.
- A változékony időjáráshoz az öltözettel is igazodva (esőkabát) közvetlenül tapasztalhatják, érezhetik gyermekeink az évszakok változását.
- Fontosnak tarjuk a téli időszakban is a szabad levegőn végzett rendszeres testmozgást, mert ezzel is a gyermek szervezetének ellenálló képességét növeljük.
- A téli hónapokban a szánkózással, hógolyózással egészítjük ki a gyermekek edzési lehetőségeit.
- Gondoskodunk arról, hogy a szabadban minél többet mozogjanak és idejüket egészséges játékkal, vagy egyéb hasznos tevékenységekkel töltsék a gyermekek.
- A mindennapi mozgásigény kielégítéséhez változatos, „**sokmozgásos**” lehetőségeket szervezünk.
- Biztosítjuk a mindennapos mozgást és hetente egyszer a szervezett testnevelést.

Gondozás

- A gondozásnak programunkban alapvető szerepe van. Az óvodai nevelés mércéje a gyermek gondozottsága, a stabil egészségügyi szokásrendszer, az egészséges életmód iránti igény ki-alakítása.
- A gondozás a gyermek olyan szükségleteit elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, hozzájárul egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.
- A gondozás alapja a gyermek – felnőtt pozitív kapcsolata, amely által nyugodt légkörben lehetőség nyílik a gondozási teendők közvetítésére.
- A higiénés teendők végrehajtásához szeretetteljes, nyugodt, derűs légkört biztosítunk, figyelembe véve a gyermekek eltérő egyéni helyzetét, szükségletét, életkori sajátosságait, otthoni szokásait.
- A segítség során a gondozás és szeretet megnyilvánulását éreztetjük minden gyermekkel. Megkülönböztetett figyelemmel, gondoskodással vesszük körül, mivel szavai, tekintete, hangsúlya, mozdulatai, gesztusai gondozás közben is figyelmet, elfogadást közvetítenek. Ebből adódóan megszabadítjuk a gyermeket a kellemetlen érzésektől (pl. szomjúság, fázás, izzadás, fájdalom stb.).
- Az óvodai élet minden mozzanatában az óvodába érkezéstől, játékban, étkezésnél, WC használatnál, séta alkalmával, udvaron, pihenés alatt, stb. – mérlegeljük, hogy az adott fázisban a gyermek egészsége, testi épsége mennyire védett, és az adott helyzetben, mennyiben szolgálja a testi – lelki, szociális egészséget.
- Egészségvédő tervünk kiterjed a gyermekek gondozására is.
- A reggeli érkezéskor megfigyeljük a gyermekek küllemét, ruházatát, személyi tisztaságát, pihenési, vagy fáradtsági állapotát, betegsége utaló tüneteit.
- Napközben különös figyelmet fordítunk az önkiszolgálásra, biztosítjuk a gyermekek számára a saját, jellel ellátott használati eszközöket, melyek megfelelő méretűek és szükség szerint el-érhetőek (pl. törölköző, zsebkendő, fésű, fogkefe, fogmosó pohár, egyéni tornafelszerelés, saját váltócipő, váltó ruha, alvópárna, lepedő, ágynemű, ágy).
- Az önálló testápolás, öltözködés, étkezés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítjuk.
- Az öltözködést, a kulturált étkezési szokásrend kialakítását, az önálló testápolást az egyéni fejlettségtől függően mindaddig gyakoroltatjuk, amíg nem biztosak a szokások sorrendjében.

- A segítséget mindig szóbeli magyarázattal kísérjük, ha a gyermek valamit nem jól végez, nem marasztaljuk el, hanem a sikertelenül végzett műveletet újra bemutatjuk.
- A gondozás folyamán nagyon fontosnak tartjuk önállóságra neveléssel kapcsolatos elveink követését, a segítségnyújtás megfelelő időpontját és mértékét.

Testápolás

- A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.
- A személyi higiénés önkiszolgálásban maguk a gyermekek is aktívan részt vesznek, ezt minden felnőtt azonos módon következetesen gyakoroltatja.
- Hozzászoktatjuk a gyermekeket, hogyha a kezük piszkos lesz, maguktól menjenek kezét mosni, valamint WC használat után és étkezés előtt.
- A gyermek megtalálhatja a jelét az öltözőben, a csoportban, a törölközőn, a fogmosó felszerelésén, a fésűjén.
- Minden gyermekkel megismertetjük az óvodánkban használt tisztasági eszközöket, azok használati módját.
- Tisztálkodási eszközeit jellel ellátva, megfelelő magasságban helyezük el.
- Mosakodás, kéztörlés, fogmosás, fésülködés, WC használatánál biztosítjuk a felnőtt jelenlétét mindaddig, míg nem biztosak a szükséges szokások sorrendjében.
- Természetesen a kisebbeknél több segítséget nyújtunk, de a rendszeres gyakorlás során arra törekszünk, hogy ez a készség kialakuljon a gyermekekben, és önállóvá váljanak.
- Állandó helyet alakítunk ki a tiszta és elhasznált papír zsebkendőnek.
- A gyermekeket szükségleteik jelzésére és azok bármikor történő kielégítésére szoktatjuk.

Öltözködés

- Az öltözködés védekezés az **időjárás változásai** ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését, önállóságát is.
- A helyes öltözködés során felhívjuk a figyelmet a kényelmes, **réteges öltözködés** biztosítására, amely óv a sérüléstől, biztosítja a testszellőzését, ugyanakkor tiszta, esztétikus. Hangsúlyozzuk a megfelelő cipő használatát is, amelynél fő szempontunk, hogy kényelmes, a sarok részt jól támasztó, saját, jól szellőző, hajlékony talpú legyen.

- Öltözködés során fokozatosan alakítjuk ki azt az önállóságot, hogy a mindenkori hőmérsékletnek megfelelő ruházatot vegyenek fel.
- A gyermekek önállóságának fejlődését elősegítjük a sorrendiség és szükséges technikák gyakoroltatásával. Figyelembe vesszük egyéni szükségleteiket, öltözködési tempójukat.
- Fontosnak tartjuk az óvodapedagógus és a dajka példáját, megjelenését.
- Az öltözőben található a jellel ellátott zsák, vagy polc, szekrény, stb., melybe a szülők váltóruhát, váltócipőt helyezhetnek el.

Pihenés, alvás

- A gyermeki igényeket figyelembe véve biztonságos, szeretetteljes légkört teremtünk, az egyéni szükségleteknek megfelelő pihenéshez.
- A pihenéshez biztosítjuk a szükséges személyi és tárgyi feltételeket, a nyugodt alvást segítő légkört (mese, halk zene).
- Pihenésre minden gyermek számára lehetőséget adunk. A mese és a relaxáló zene után sem alvó gyermekeknek kötetlen játékokra és egyéni képesség-fejlesztésre van lehetőség.
- Az aludni nem tudó gyermekeknek (időpont meghatározás nélkül) – másokat nem zavaró – csendes tevékenységeket, egyéni fejlesztést tervezünk és biztosítunk.

Egészség védelme, edzése, óvása, megőrzése, biztonságos környezet, környezet esztétikája:

- Az egészséges életmód jó szokásainak megalapozása egyben a gyermekek megóvását is segíti.
- Fontosnak tartjuk a higiénés szabályok betartását, a gyakori szellőztetést, portalanítást, fertőtlenítést, a gyermekek bevonásával a környezet tisztántartását.
- A környezetalakításnál törekszünk a családi, ízléses, biztonságos feltételek megteremtésére.
- Eszközeink, bútoraink megfelelnek a gyermekek testméretinek, biztonságosak, lehetővé teszik a játék – és mozgásigényük kielégítést.
- Óvodáink belső tereinek kialakítását a célszerűség jellemzi.
- A játékszereket nyitott polcokon, a gyermekek számára jól látható, elérhető helyeken tároljuk.

- A csoportokban kisebb kuckókat, galériát alakítottunk ki, ahová visszavonulhatnak a gyerekek, ha hangulatuk, játékuik úgy kívánja.
- Babaszobáink, babakonyháink „igazi” kis háztartási eszközökkel felszereltek.
- Az „olvasósarkokban” alacsony polcon található a könyvek, amelyeket tetszés szerint nézegethetnek.
- Esztétikus, parkosított, udvaraink sokféle lehetőséget nyújtanak a változatos tevékenységekhez.
- A szabad mozgás lehetőségét a természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő játékokkal biztosítjuk.
- Udvaraink nagy része füves terület, de megtalálható a homokos és szilárd burkolatú, árnyékos és napos rész is.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket felnőtt gondozásával elkülönítjük mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek.
- A baleset elkerülése érdekében biztosítjuk a személyi, tárgyi feltételeket, a gyermekek tevékenységét folyamatosan figyelemmel kísérjük, rendszeres balesetvédelmi oktatásban részesítjük őket, melyet a csoportnaplóban rögzítünk.
- Dolgozóinknak az előírásoknak megfelelő ruha és cipő használata kötelező.
- A felnőtt dolgozók feladata, hogy igényes legyen megjelenésük, viselkedésük, igyekezzenek követésre méltó modellt nyújtani, jó benyomást kelteni mind a gyermekekben, mind a szülőben. Ez ugyanis nemcsak az esztétikai nevelést, de a szülők bizalmát is alapvetően befolyásolja.
- Az ünnepek előtt a külső megjelenítésre kiemelt figyelmet fordítunk. Az ünnepi érzelmek és az ünnepi hangulat erősítését az egész óvodában megjelenő dekorációval is fokozzuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermek képes, a személyi higiénés feladatok ellátására: önálló testápolásra, WC használatra, zsebkendő használatára, öltözködésre, vigyáz a tisztálkodási eszközökre, helyére teszi azokat.
- Szokásává válik a kulturált étkezési magatartás, az egészséges táplálkozás, önállóan dönti el, hogy mennyi ételt fogyaszt, önállóan szed a tálból, illetve önt a kancsóból.
- Készségszinten használja a kanalat, villát, kést.

- Esztétikusan terít meg, higiénikusan-, kulturáltan étkezik.
- Étkezés közben halkán beszélget.
- A környezetében igyekszik mindenütt rendet tartani.
- Ügyel saját külsőjére, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- Életkortól, és fejlettségi szinttől függően megfelelő mozgáskultúrával, és edzettségi szinttel rendelkezik.
- Mozgása összerendezett, az esetleges rendellenességek korrigálásra kerültek.
- Kialakul a természetes és mesterséges környezet felfedezésének és védelmének igénye.
- Felismeri a környezetében rejlő baleseti forrásokat, és képessé válik ezek elkerülésére. A már meg-történt balesetknél segítséget nyújt.

9.3. Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi, a közösségi nevelés biztosítása során figyelembe vesszük, hogy az óvodás korú gyermek személyiségében az érzelmek dominálnak, magatartására az érzelmi vezéreltség a jellemző.

Cél

- Pozitív viselkedési normák, szokások és szabályrendszerek kialakítása.
- Az udvariassághoz tartozó szokások alapozása.
- Alkalmazkodó képesség alakítása, az egymás közti bizalom kiépítése.
- A különbözőségek elfogadásának, tiszteletének elősegítése.
- Nyitott a közösségben otthonosan mozgó gyermekek nevelése.
- A gyermekek egyéni tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül.
- A gyermekekhez és felnőttekhez való érzelmi kötődés kialakítása, mely olyan alaphangulatot teremt, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz.
- A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom- és a szocializáció elősegítése.
- A szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet iránti kötődés elősegítése.
- Szociális érettség alakítása, az iskolába lépéshez.

Feladat

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, modellértékű, befogadó attitűd, családi légkör megteremtése az óvodakezdéstől az óvodaskor végéig, melyben a közös élmények, tevékenységek során a társas kapcsolatok úgy alakulnak, hogy a gyermekek elfogadják és tisztelik a különbözőségeket.
- Pozitív érzelmi töltésű kapcsolatok kialakítása, megerősítése gyermek – gyermek, gyermek–alkalmazott között.
- Közös élményekkel, komplex tevékenységekkel a környezetben való biztonságos eligazodást segítő szokásokkal, normákkal a gyermekek erkölcsi- és akarat tulajdonságainak erősítése; az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség, a gondoskodás, felelősség vállalás, óvás, védelem, az önállóság, az önfegyelem, a kitartás, a feladattudat, a szabálytudat igényének megalapozása.
- A természeti – társadalmi környezet szépségeinek, esztétikájának, értékeinek felismertetésével a környező világgal való pozitív töltésű érzelmi viszony erősítése, önmagunk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A szűkebb és tágabb környezet felfedeztetése, a hazaszeretet és a szülőföldre való kötődés alapjainak lerakása.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A nevelés tartalma

- Előzetes családlátogatásaink alkalmával mi is ismerkedünk a gyermekek otthoni környezetével. A tapasztalatok alapján rajzolódik ki előttünk a családok összetétele, szociális helyzete, intelligencia-, műveltség szintje, nevelési hozzáállása (pl. kiegyensúlyozott, derűs, következetes, következtelen, túl szigorú, stb.), a gyermeknek a családban elfoglalt helye, amely elősegítheti az óvodai életbe való beilleszkedést, a családban megkezdett nevelés kiegészítését, folytatását.
- Óvodakezdekéskor figyelembe vesszük az egyéni érzelmi sajátosságokat, s a szülőkkel egyetértésben biztosítjuk a fokozatos beilleszkedési folyamatot.
- Az óvodába érkező gyermekkel megismertetjük a csoportszobát, udvart, kiszolgáló helyiségek elhelyezkedését, funkcióját, rendjét, hogy biztonsággal tájékozódhassanak, mozoghassanak.

- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerjék meg az óvodát. A szülők fokozatos időcsökkenéssel vesznek részt ebben a folyamatban a gyermek egyéni igényei szerint (lehetőleg maximum két hét alatt).
- Az óvodai életbe történő beilleszkedés alatt viselkedési rendet mutatunk meg a gyermekeknek, ami segíti a társas beilleszkedését. Ez idő alatt mindkét óvodapedagógus jelen van.
- Az óvodakezdés folyamata a szülővel való előzetes megbeszélés alapján történik. A gyermekek elhozhatják magukkal kedvenc játékukat, vagy egyéb tárgyaikat, amelyhez nagyon kötődnek és biztonságot nyújt számukra.
- A nagyobb gyermekeket bevonjuk a kicsik beilleszkedésének segítésébe, felkészítjük őket az óvodába érkező új gyermekek fogadására. Különös hangsúlyt fektetünk erre a családias légkör megteremtésének érdekében. Figyelembe vesszük a gyermekek egyéniségét, fejlettségét, tempóját, szokásait és ennek megfelelően egyénre szabottan végezzük feladatainkat. Az első perctől személyes kapcsolattal, mesével, dallal, ölbeli játékokkal kedveskedünk a kicsiknek
- Nagy figyelmet fordítunk a délutáni pihenésre, ilyenkor különös gyengédséggel vesszük körül a gyermekeket, leülünk ágyukra, simogatjuk, nyugtatjuk a félénkebb gyermekeket. Pihenés alkalmával simogató kezünk, halk szavunk nem az alvás erőltetését szolgálja, csupán a nyugodt felfrissülést, pihenést, regenerálódást.
- A gyermekek életterét – a csoportszobát, öltözőt, mosdóhelyiséget – úgy alakítjuk ki, hogy azok nyugalmat, szabad mozgást, megfelelő biztonságot, derűs légkört sugározzanak.
- Minden gyermeknek saját jellel ellátott öltözőt – tároló helyet – biztosítunk, ahol személyes eszközeit, tárgyait elkülönítve őrizheti.
- Csoportszobáinkban – meleg szőnyegekkel, játéksarkokkal, mobil játék kiegészítőkkel, természetes anyagból készült felszerelésekkel – biztosítjuk a játékra-, kapcsolatteremtésre ösztönző családias légkört.
- A gyermek – gyermek, a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése.
- A gyermekek nevelésében törekszünk jó kapcsolatot kialakítani a szülőkkel, a családdal, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttműködéshez.

- Az óvodapedagógusok tapintatos közelítéssel ismerik meg a gyermekek egyéni jellemzőit, hogy lehetővé váljon az egyéni nevelés.
- Minden gyermeket külön egyéniségként fogadunk el és fogadtatjuk el gyermektársaival, minden egyes gyermeket pozitív oldaláról megközelítve.
- Hisszük és valljuk, hogy a jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt.
- Tiltás helyett választási lehetőséget adunk a gyerekeknek, hogy döntéseket hozhassanak, a változásra képessé váljanak.
- A családi légkörben folyó nevelés végigkíséri a gyermekeket. Sok közös élményt, gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk, ezen belül sok olyan – érdeklődésüknek megfelelő – tevékenységet, melyben gyakran átélhetik a belülről táplálkozó kedvet, motiváltságot.
- Nagy hangsúlyt fektetünk azokra a közös tevékenységekre, melyben óvodánk minden csoportjának együttműködése nyújtja a közös élményt (pl. séták, jeles napok, kisebb ünnepek, közös játékok, közös mozgás, versenyek, kirándulások, stb).
- Családias légkör megteremtésével segítjük elő a társas kapcsolatok alakulását is. Mindehhez gazdag, tevékenykedtető életet szervezünk. Közös tevékenységekkel biztosítjuk a gyermekek együttműködését, melyben formálódik egymáshoz való viszonyuk. A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlesztjük önuralmukat, együttműködő és tolerancia képességüket. A különféle tevékenységek során nyugalmat teremtünk. Az érdektelen gyermekekre fokozott figyelmet fordítunk.
- Nevelési módszereinkben a kérdezés, a megértés, az átérzés jelenti a fő hangsúlyt, mely segítségével lehetővé válik, hogy a gyermekek energiája nem lesz visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.
- Az óvodapedagógusok, dajkák együtt élő és együtt érző társaként vesznek részt a gyermekek óvodai életében, csak így tudjuk a dolgok pozitív oldalát közvetíteni a gyermekek felé, így válik lehetővé a gyermekbarátságok kialakítása, formálása, az örömteli közös együttlétek meg-élése.
- A kialakult összeütközések feldolgozásához kellő odafigyeléssel, kivárással viszonyulunk, megfelelő objektív véleményünkkel a gyermekek felelősségérzetét erősítjük.

- Nagy hangsúlyt fektetünk a felnőtt – gyermek társalgására. A gyermekek pozitív kapcsolatait csak úgy alakulnak, ha jól érzik magukat a közösségben, ehhez biztosítjuk a délelőtti játék-időben a személyes perceket, ahol lehetőség nyílik a saját élmények megbeszélésére. Ezekben a beszélgetésekben a mások és a saját érzéseik megfogalmazásával igyekszünk kialakítani a másik megbecsülésének, értékelésének, elfogadásának érzését. Mellőzzük a megbántást, a hibáztatást, a bírálgatást, kioktatást, kiabálást, prédikálást.
- Nevelésünk során nagy hangsúlyt fektetünk a humorra, hisz a vidámság, jókedv a gyermek fontos lételeme és kiváló nevelési eszköz is.
- A csoportok nyitottak, óvodán belül a csoportszobákban bármikor jöhetnek-mehetnek a gyerekek, meglátogathatják barátaikat, testvéreiket.
- Természetesen a csoportközi tevékenységek is jó alkalmat adnak arra, hogy az óvoda gyermekei és a felnőttek megfelelő kapcsolatot alakíthassanak ki egymással.
- A felnőtt – gyermek kapcsolatok elmélyítését óvodáink közös rendezvényeivel is biztosítják pl. farsangolás, kirándulások, gyermeknap és a tanévbúcsúztató vidám nap, stb.
- A csoportok hagyományaival mélyítjük a gyermekek összetartozását (pl. névnapok, születés-napok, anyák napja, kirándulások).
- Közös ünnepeink bensőséges hangulatban zajlanak, melyet fokozott várakozás és készülődés előz meg (pl. Mikulás, advent, karácsony).
- Az intézményi szinten szervezett hagyományos programok az intézményi összetartozást segítik elő, (pl. Madarak és Fák Napja, Állatok Világnapja)

Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés és szocializációhoz kapcsolódó tárgyi feltételrendszer:

- Apró ajándék készítése (óvodába érkezés a gyermek egyik személyes ünnepe)
- Fénykép, csoportnévsor
- Iratgyűjtős dosszié, névvel, fényképpel, jellel ellátva
- Ceremóniákhoz gyertya, magnó, zenei anyag
- Csoportszimbólumok megjelenítése csoportszoba ajtón, faliújságon
- Csoportszoba neve, dolgozó felnőttek nevének feltüntetése

- Személyes tárgyak, „kincses kosár”, „kincses láda”
- Mosdóban jellel ellátott fogmosó pohár, fésű, fogkefe, törülköző tartó
- Életkorhoz igazodó csoportszobai felszerelések: bútorok, nyitott polcok, játékeszközök, önki-fejezéshez kapcsolódó eszközök

A gyermektől elvárt óvodai viselkedés

- A gyermek, ha belép az óvodába: az ajtóba letörli a cipője talpát, távozáskor váltócipőjét a jeléhez teszi.
- Hangosan köszön a felnőtteknek és a gyerekeknek, érkezéskor távozáskor
- A ruhadarabjait a jeléhez teszi
- Ha valamit megkíván (étel, játék, stb.) vagy segítségre van szüksége, azt a következő módon kéri: „Légy szíves!” „Legyen szíves!” „Kérem szépen!”
- Megköszöni, ha valamit kap.
- Illedelmesen bemutatkozik.
- A felnőtteket és társait kereszt nevén szólítja.
- A játék befejezésével eszközeit a helyére teszi.
- Társai játékát nem zavarja. Megkérdezi: „Játszhatok veled?”
- Társai játékát, alkotásait nem rongálja.
- Tud türelmesen várni, míg sorra kerül.
- Tud elnézést kérni, ha megbánt valakit.
- Örül annak, ha másoknak örömet szerezhet.
- Kitartó, türelmes a tevékenységeiben.
- Érdeklődik hiányzó társai és a hiányzó felnőttek iránt.
- Vigyáz társai és saját testi épségére. Velük szembe nem durva.
- Türelmesen végighallgatja a felnőttek és társai mondanivalóját.
- Megfelelő hangerővel beszél.
- Segíti és védelmezi kisebb gyengébb társait.
- Meg tudja vigasztalni társait.

- Az ajtóban a felnőtteket (fiú a lányt) előre engedi.
- Mindig őszintén nyilatkozik szüleinek, amikor viselkedéséről kérdezik.
- Vigyáz környezeté tisztaságára, nem dob el papír zsebkendőt, szalvétát, papírt.
- Az óvodán kívül is üdvözli a társait, a felnőtteket azoknak illedelmesen köszön.
- A csoportszobában uzsonnázik, ha korábban jönnek érte, uzsonnáját nem az öltözőben, hanem otthon fogyasztja el. Az óvodába nem hoz rágógumit, cukrot, magot, pénzt, balesetveszélyt, jelentő eszközöket.
- Elfogadja, hogy ő és társai különbözőek.
- A megbízásokat, vállalt feladatokat teljesíti.
- Számol helytelen cselekedetei következményeivel, elfogadja az elmarasztalást.
- Tekintettel van alvó társai nyugalmaára.
- Óvja a tárgyak, eszközök épségét, a leejtett tárgyakat felveszi, helyére teszi, vagy odaadja tulajdonosának
- Nem rongálja a fákat, bokrokat, növényeket.
- Óvja az állatokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermeknek igényévé válik a viselkedés és helyes cselekvés normáinak és szabályainak betartása.
- Képes az udvariassághoz-, az illemhez tartozó szokások betartására, alkalmazására.
- Megfelelő akaratú tulajdonságokkal, feladattudattal rendelkezik (önálló, fegyelmezett, kitartó, megfelelő munkatempóban tevékenykedik).
- Ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez, ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozza nyilvánosságra.
- Együtt érez társaival és képes a baráti kapcsolatokra.
- Megfelelő önbizalommal, önállósággal, önértékelő képességgel rendelkezik.
- Képes az önálló problémamegoldásra, a kudarcélmény elviselésére.
- A felnőtt kérése nélkül is segít társának, együtt érez a közösség tagjaival.

- Konfliktusos helyzetben társaival egyezkedve oldja meg a problémákat.
- Érdeklődik társai, barátai iránt, ha az óvodán kívül találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadja.
- Igényévé válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezi.
- Rövid ideig képes nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőtteket, a gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is érti környezete jelzéseit, érzéseit.
- A közösségért szívesen dolgozik, bízik önmagában képességeiben.
- Értékeli saját tetteit, és az eléje tárt magatartási példákat.
- Érvényesíti kezdeményezőkézségét, kinyilvánítja tartósabb érdeklődését.
- Legyőzi a felmerülő akadályokat.
- Erkölcsi érzelve fejlett, megtanulja az érzelmek kezelését.
- Erkölcsi értékrendszere (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) megalapozódik.
- Késleltetni tudja szükségletei kielégítését, megfelelő önfegyellemmel rendelkezik.
- Az óvodáskor végére képes az iskolai élet elfogadására, szociálisan érett az iskolai életre.

9.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A kommunikációs képességfejlesztés sajátos helyzete abból adódik, hogy valamennyi óvodai tevékenység kommunikációs szinten is zajlik. Tehát részint közvetítő, részint céltevékenység óvodai nevelésünk gazdag, sokszínű tevékenységrendszerében.

Az anyanyelvi nevelés a kommunikációs képesség az óvodáskor fontos alapképessége. A szocializáció folyamatában a beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszköze.

Az anyanyelvi-kommunikációs nevelésünk átfogja az óvodai nevelőmunkánk minden területét,

megjelenik valamennyi tevékenységi forma keretében, szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, nevelésünk egész folyamatának.

A műveltségterületek közvetítése során a pedagógus fogalomhasználatának pontosnak kell lennie, mondanivalójának a gyermekek számára egyértelműnek kell lennie. Beszéde példaértékű minden tevékenység során.

Anyanyelvi nevelésünkben kitűzött feladataink megvalósításában elsődleges szempontunk a játékosság, a kellemes időtöltés, az együttes élmény biztosítása.

Cél

- Nyitott, magabiztos, jó kommunikációs képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Az anyanyelv ismertetése, megbecsülésének, szeretetének alapozása.
- Az érthető, kifejező beszéd készségének kialakítása.
- A beszédkedv felkeltése és fenntartása, a biztonságos önkifejezés megalapozása.
- A tiszta, érthető beszéd, az aktív szókincs alakítása.
- A gyermek életkorának megfelelő tempóban a beszédkedv fenntartása, a beszédkultúra kialakítása.
- A kreatív interakciós képesség kialakítása.
- Az általánosan érvényes illemszabályok elsajátíttatása, a kapcsolatteremtés elemi szabályainak megismertetése.
- Értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreativitás fejlesztése.
- A személyiség pszichés beállítódásának megalapozása az elfogadás, az együttműködés, ön-állóság, találékonyság, kapcsolatfelvétel- és alakítás területén.
- Az iskolai alkalmasság elősegítése, az iskolai kommunikációs kudarcok megelőzése.

Feladat

- Derűs, nyugodt légkör biztosításával a gyermekek beszédkedvének fokozása, a gyermekek nyelvi képességének fejlesztése anyanyelvi játékokkal és a felhasznált irodalmi anyag igényes összeállításával.
- A kommunikáció, különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.
- A helyes és szép beszéddel a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének segítése, előkészítése irodalmi élmények befogadására.
- Jól artikuláló, választékosan beszélő környezet megteremtése, mely a gyermek fejlődését pozitívan befolyásolja.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófeji gazdagság megalapozása.
- Nyelvi készség (társalgási vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése. Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- A beszéd automatizmusainak, a beszédmozgásnak és beszédhallásnak a fejlesztése.
- A beszéd fonológiai, grammatikai, jelentéstani rendszerének, szabályainak kialakítása, tudatosítása.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A nemzetiségi, valamint a migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A gyermek természetes kíváncsiságára építve a tudásvágy ébrentartásával a felhasználható ismeretek, használható tudásanyag biztosítása rendszerszerű látásmóddal.
- Tanulási zavarokat okozó részképességek hiányosságainak megszüntetése.
- Minta- és példaértékű óvodapedagógusi megnyilatkozások.

Szervezeti forma

Az óvodákban a gyakorlás lehetőségeit több formában is biztosítjuk:

- spontán kommunikációs helyzetekben,
- tervezett, de dominánsan nem kommunikációs tevékenységekhez kapcsolódó, az óvodapedagógus által irányított kommunikációs helyzetekben,
- olyan szervezett tevékenységekkor, amikor kifejezetten kommunikációs képességfejlesztés a célunk.
- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodába kerülő gyermekek beszédállapotát megismerjük- beszédhallás, beszédértés, mondat szerkesztés, összefüggő beszéd-, ugyanis ezek ismeretében tudjuk a továbbiakban tudatosan csiszolni, formálni beszédképességüket, gazdagítani aktív és passzív szókincsüket, korrigálni beszédhibájukat.
- A beszédképesség fejlesztését jó óvodai légkörben, beszédhelyzetek teremtésével, beszélőkedv fokozásával, anyanyelvi játékokkal valósítjuk meg.
- A gyermekek beszédét, kérdését, megfigyelését, véleményét, élményét érdeklődéssel fogadjuk, reagálunk rá.
- Különböző beszédhelyzeteket teremtünk, melyek életkortól és nyelvi fejlettségtől, érdeklődéstől függőek (pl. bemutatkozás, megszólítás, köszönés, mese befejezése-, kitalálása, stb.).
- A kötetlen beszélgetések során olyan légkört teremtünk, ahol a gyerekek szívesen megnyilvánulnak, ahol bátran és sokat kérdezhetnek. A gyerekek szókincsét, szókészletének bővítését tapasztalatainak élményeinek kihasználásával fejlesztjük. Mi is sokat kérdezzük, ezzel is ösztönözve őket a beszédre.
- A nyelvi kifejezőképességet különböző hangutánzásokkal, az érzelmi állapot változását hang-lejtésekkel, hangszín és beszéd gyorsaság változtatásával fejlesztjük.
- A nyelvi kommunikációs fejlesztésünk elsődleges eszköze az óvodapedagógus helyes mintaadása. Ezért hangsúlyt fektetünk a nyelvtanilag hibátlan helyes ejtésre, artikulációra, érthető, színes, szemléletes nyelvi fordulatokban gazdag, példaadó beszédre.
- Intézményünk logopédusa évente szűrést végez és a beszédhibás gyermekek részére fejlesztő tevékenységeket tart. Munkáját mi is kiegészítjük célzott nyelvi játékokkal.
- Anyanyelvi nevelésünk fontos feladata a helyes ejtés gyakorlása. Arra szolgál, hogy a gyermekek érthetőbben, artikuláltabban tudjanak beszélni. A vegyes mélylégzést játékos légzés-technikai gyakorlatokkal kezdjük.

- Elsajátítatjuk a helyes testtartást, az orron át történő hangtalan, láthatatlan belégzést, a meg-felelő kilégzést, a levegőjünkkel való gazdálkodást.
- Az artikulációs gyakorlatokkal célunk a beszédszervek fejlesztése, finommotorikájának fejlesztése. Nyelvtornával kezdjük a gyakorlást, ami később kiegészül ajaktornával.
- A hangok felismerését, megkülönböztetését belső hallást fejlesztő gyakorlatokkal gyakoroltatjuk, fonémahallást fejlesztő játékokat, gyorsasági- és időtartam-gyakorlatokat, játszunk.
- A kommunikációhoz szorosan kapcsolódik az illem. Az illemszabályok ismerete megkönnyíti a beilleszkedést, biztonságot és tartást ad fellépésüknek. Az illem, a jó modor elsajátítása magában foglalja az illemszabályok megismerését, szóbeli megfogalmazását, és ezek alkalmazását a természetes élethelyzetekben.
- Olyan szokások kialakítását alapozzuk meg, amelyek vonatkoznak az óvodai viselkedésre, a jó megjelenésre, a köszönés, a bemutatkozás, a megszólítás, a kérés módjára, a konfliktus-helyzetek megoldására.
- A szabályok megismerésére, gyakorlására lehetőség nyílik a napközben adódó spontán helyzetekben, szerep-, szituációs-, bábjátékok során, tevékenységek menetébe történő beillesztéssel.
- A magatartási zavarok mellett elsősorban a vizuális percepció, a vizumotoros, illetve a hallási percepció zavarok tűnnek fel. Az ilyen zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztésére fokozott figyelmet fordítunk, amelyet beépítünk a tevékenységek rendszerébe, illetve egyéni fejlesztési lehetőségeket teremtünk számukra.
- Munkánkat az intézmény gyógypedagógusa is segíti.

A kommunikáció eszközszerkezete

- A kommunikáció minden esetben két síkon zajlik, verbális, azaz nyelvi, illetve nem verbális szinten. A verbális és a nem verbális eszközök (mimika, gesztus, tekintet, térközsabályozás, kulturális emblémák, vokális kódok stb.) viszonyára jellemző, hogy nemcsak kiegészíthetők, megerősíthetők egymást, illetve a közvetített jelentést, hanem a nem verbális eszközök helyettesíthetők is a nyelvi kifejezéseket, sőt ellent is mondhatnak azoknak.
- A nem verbális eszközök közül az óvodai nevelésben különös figyelmet fordítunk a térközsabályozásra, hiszen a kisgyermekek fokozottan igénylik a testi közelséget. Egy

simogatás, egy érintés, vagy egy közeledés-elhárítás gyakran minden szónál többet elárul a felé irányuló érzelmekről. Ezért az érzelmenek, annak megnyilvánulási formáinak domináns szerepet tulajdonítunk.

- A nem verbális eszközök használatát már a bemutatkozáskor, kézfogáskor elkezdjük. Itt a tekintet iránya a fontos. A gyermekeket arra szoktatjuk, hogy mindig ránézzenek arra, akivel beszélnek.
- A kapcsolattartásnál természetesen használjuk az udvariasság nyelvi formáit (kérem, köszönöm, légy szíves) és nem nyelvi megnyilvánulásait. Elutasítjuk a tettegességet, a durvaságot

Beszélgető-kör

Napjainkban a gyermekek egyre erősebben igénylik az odafordulást, a rájuk figyelmet, a kifejező beszélgetéseket. A „kibeszélés”, a „kimondás” ösztönzésével segítjük a nehezen nevelhetővé váló gyermek megismerését.

- A beszélgető-kör a nap folyamán bármikor kialakítható, kezdeményezhető az óvodapedagógus által, mely lehet:
 - a tevékenységek kísérője,
 - célirányosan kezdeményezett módszer, a beszélgetés (beszélgettetés) eszközével,
 - a pedagógiai szituációk közös megoldását kereső technika,
 - a gyermeki gondolkodás, kreativitás kifejezője,
 - a gyermekek érdeklődésének, szükségleteinek, vágyainak, tapasztalatainak kifejező eszköze.

Az értelmi nevelés további feladatai

- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- Változatos tevékenységek biztosításán keresztül további élmények, tapasztalatok biztosítása a környező természeti és társadalmi világról.
- Az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, – alkotóképesség) és a kreativitás fejlesztése.

Az értelmi képességek fejlesztése érdekében:

- fejlesztjük a gyermek énképét, segítjük testséma kialakulását,
- olyan légkört biztosítunk, amely felfedezésre ösztönöz (fantázia, alkotó gondolkodás szárnyalása),
- maximálisan kihasználjuk, hogy a gyermek érzékszervein keresztül, tapasztalati úton ismeri meg az őt körülvevő világot,
- építünk a gyermekek spontán szerzett élményeire, tapasztalataira, bővítjük a természeti, társadalmi, tárgyi környezetéből szerzett benyomásaira,
- tudatosan szervezzük a közös alkotó tevékenységeket, mert az átélt intellektuális élmények fejlesztik a gyerek értelmi képességeit, mely során motivációs bázis alakul ki a gyermekben,
- olyan sikerélményeket biztosítunk, melyek hatására az emlékezeti bevésés erősebb, mert az érzelmi többlet fokozza az értelmi fogékonyságát,
- figyelem koncentrációt igénylő feladatokat biztosítunk,
- a közös tevékenységek, a beszélgetések során a gyermek ráérez az együttgondolkodás örömeire, alakul kifejező- és problémamegoldó készsége, fejlődik gondolkodása,
- a képzelet sokoldalú fejlesztése különféle tevékenységek során (drámajáték, önkifejezés vizuálisan, szóban, táncsal, mozgással –zenére, mese-tudat elkülönítése),

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában mondja el.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát, minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- A kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre.
- Hallása, fonémahallása kielégítő, szókincse életkorának megfelelő.
- Kialakul a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszéde.
- Konfliktus megoldási módokat ismer, önállóan is alkalmazza, képes társaival egyezkedni.
- Figyelmesen meghallgatja és megérti mások beszédét, az alapvető metakommunikációs

jelzéseket felfogja, alkalmazza.

- A közvetlen felidézés mellett képes a szándékos felidézésre, megnő a megőrzés időtartama.
- Képes a figyelemmegosztásra-, átvitelre, a szándékos figyelemre.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett az elemi fogalmi gondolkodása is kialakulóban van.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Képes a magán- és mássalhangzókat szövegkörnyezetben felismerni, azokat megnevezni.
- Auditív és vizuális képességei optimálisan fejlett.
- Képes a nonverbális jelek megértésére
- Kialakul beszédfejelem
- Differenciált észlelése kifinomult
- Érzékelése pontos
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket
- Figyelemösszpontosításra képes
- Reprodukív emlékezettel rendelkezik
- Fogalmi gondolkodása kialakult

10. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Cél:

- A gyermekek életkorának és egyéni sajátosságainak megfelelő életritmus és rendszeresség kialakítása, az ismétlődések által érzelmi biztonság megteremtése
- A gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a folyamatos és rugalmas napirend, heti rend biztosítása, melyet a gyermekcsoportok óvoda pedagógusai alakítanak ki
- A rugalmas napirend kialakításával megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek biztosítása, amely fejleszti a gyermekek együttműködő képességét, felelősség-tudatát.
- Növekvő időtartamú,(5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével

Feladat:

- A gyermekek szükségleteit, igényeit figyelembe véve a stabilitás, folyamatosság, rendszeresség, rugalmasság jegyében szervezett napirend, heti rend kialakítása
- A gyermek komfortérzetéhez szükséges optimális körülmények biztosítása
- Folyamatos szabad játék lehetőségeinek megteremtése
- A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása
- A gondozást kiemelten kezeljük, mivel az óvodapedagógus a gondozás során nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, segíti önállóságának fejlődését együttműködve a pedagógiai munkát segítődjákkal
- A tevékenységbe ágyazott tanulás komplex készség és képesség fejlesztésének megteremtése (hely, idő, eszköz, élmény)

A foglalkozások szervezésénél rendező elv:

- A gyermeki szükséglet és motiváltság,
- A gyermek, tanulási, tevékenységi vágyának kielégítése, változatos eszközökkel és módszerekkel,
- Az eredményesség.

Tevékenységformák idő és szervezési jellemzői:

Az óvodai életrend megszervezésénél maximálisan biztosítsuk a gyermeki jogokat/ vallási, nemzeti, etnikai/, vegyük figyelembe a napi élet megszervezésénél a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Mindezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk. A program alkalmazásakor az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiinduló pontnak. Ebből következik, hogy a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk. A játékban megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok, melyekhez az óvodapedagógusnak megfelelő időt, helyet és eszközt kell biztosítani, valamint olyan légkört, ahol a gyermek felszabadultan tevékenykedhet és választhat a lehetőségek közül.

A nevelés időkeretei: napirend – heti rend

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. Az egészséges életritmus, a megszokott tevékenységek sorrendje, erősítik a gyermek biztonságérzetét és segítik az "időben" való tájékozódását.

10.1. Napirend

A **napirend** a gyermeki szükséglethez igazodva segítse elő egészségnevelésüket, harmonikus személyiségfejlesztésüket.

- A mozgást és a pihenést célzó tevékenységek optimálisan váltsák egymást.
- A tevékenységek között a legfontosabb, a játék kapja a legtöbb időt.
- Biztosítson elegendő időt a szabadban való tartózkodásra /télen és nyáron egyaránt/.
- Legyen rugalmas, kerülje a felesleges kötöttségeket.
- Természetes módon épüljenek be a gondozási, étkezési feladatok és szokások.
- Összehangolt legyen más csoportokkal.

06:30 – 10:30	A gyermekek fogadása, játék a csoportszobában Játékba integrált egyéni, és csoportos tevékenységek: - rajzolás, mintázás, kézimunka - ének-zenei képességek fejlesztése - környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendezése - részképességek fejlesztése egyéni szükségletek alapján - testápolási teendők - tízórai - vers, mese, dramatikus játék
10:30 – 11:30	Játék, szabadon választott tevékenységek. - séta - énekes, mozgásos játékok az udvaron - edzés
11:30 – 12:45	Készülődés az ebédhez, tisztálkodás, terítés, ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez
12:45 – 14:45	Mesehallgatás Pihenés, alvás
14:45 – 17:00	Ébredés, öltözködés, testápolási tevékenység, Uzsonnázás. Játék, egyéb szabadon választott tevékenység. Folyamatos távozás az óvodából. Az óvoda zárása.

10.2. Heti rend

Heti rendünkben határozzuk meg a domináns tevékenységek sorát. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, aki a teljes nyitva tartás alatt foglalkozik a gyerekekkel. A hetente rendszeresen visszatérő tevékenységek biztosítják a különböző fejlesztési tartalmak harmonikus egyensúlyát. A heti rendben meghatározott domináns tevékenységek, az aktualitástól, spontaneitástól a szituációktól a gyermekek igényeitől, illetve az időpontokhoz kötött gyermekprogramoktól függően változhatnak. Fontosnak tartjuk a komplexitásban rejlő lehetőségeket, valamint a szabad játék kitüntetett szerepét.

Csoport	Tevékenység	Heti alkalom
Kiscsoport	Verselés, mesélés	Naponta
	Mindennapi mozgás	Naponta
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	1
	Külső világ tevékeny megismerése	1
	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	1
Középső- és nagycsoport	Verselés, mesélés	Naponta
	Mindennapi mozgás	Naponta
	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	1
	Külső világ tevékeny megismerése - környezetismereti tartalmak	1
	Külső világ tevékeny megismerése - Matematika tartalmú tapasztalatok	1
	Ének - zene, énekes játék, gyermektánc	1
	Szabadidős tevékenység	2 hetente 1x

A heti rend kialakítása az óvónő feladata. Előzetes egyeztetés szükséges a többi csoporttal.

Az óvodás gyermek számára a kötetlenség a legalkalmasabb tevékenységi keret, foglalkozási forma, amely biztosítja számára a szabad játékot, a tevékenységek szabad megválasztását.

Az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéshez szükséges, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét.

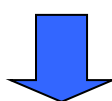
Minden nap egy kiemelt nevelési terület köré csoportosítva valósítjuk meg a komplex ismeretnyújtást, amely kötetlenül és csoportos foglalkozás szervezésével kötött formában valósul meg.

11. AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKA TERVEZÉSE

Célunk: A tervezés módja, formája és tartalma koherens legyen a Pedagógiai Programban megfogalmazott alapelvekkel, célokkal, feladatokkal.

Feladatunk: A pedagógiai tervezés struktúrájának kialakítása, elvek meghatározása

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

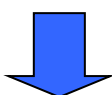
Köznevelési Törvény + SNI irányelvek

Pedagógiai Program

Munkaterv

Csoportok
nevelési, fejlesztési tervei, értékelései
(csoportnapló – óvodapedagógusok)

Egyéni fejlesztési dokumentumok
(óvodapedagógusok) +
Gyógypedagógus egyéni fejlesztési
terve (gyógypedagógus)

Csoportok nevelési terve és értékelése

A csoportok nevelési terve tartalmazza az óvodapedagógusok tervező munkájának elveit, ellenőrző és értékelő dokumentumok, módszerek tartalmát.

A helyileg elkészített csoportnapló tükrözi óvodánk sajátos arculatát, a Pedagógiai program általános feladatainak éves tartalmát, tevékenységek rendszerét. A tervezés éves, az értékelés féléves.

A tervezéshez minden pedagógusnak elengedhetetlen, hogy ismerje az óvodai nevelés tartalmát meghatározó alapdokumentumokat, amely meghatározza azoknak az ismereteknek a körét, amelyekkel az óvodában az óvodai élet alatt, minden gyermeknek találkoznia kell.

A tervező munka, a tervezési módszerek nyomon követhetőek, megvalósíthatóak, reálisak kell, hogy legyenek. A pedagógus tervezőmunkájának építenie kell a gyermekek előzetes tudására és a gyermekcsoport jellemzőire, a legeredményesebb megvalósítás érdekében pedagógiai terveit módosítja. Elvárás, hogy az éves tervezés elemei megfeleljenek a pedagógiai programban leírt intézményi céloknak.

A módszereket, témákat, a fejlesztés ütemét, eszközeit szabadon megválasztva, a szituációkat figyelembe véve, az óvodapedagógus választja meg. Módszerhasználatát a tudatosság, a célszerűség és változatosság kell, hogy jellemezze.

A megtervezett tevékenységek tempóját, módszereit rugalmasan, a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotához igazítja.

A tervezésben tudatosan olyan szervezési módok, munkaformák, módszerek kell, hogy megjelenjenek (páros, csoportos, mikro csoportos), amelyek lehetővé teszik a gyermekek számára a helyes viselkedési normák, mintaként szolgáló cselekvések, kommunikáció megismerését, a segítő együttműködést, közös feladatmegoldást és a csoportközösség erősítését.

A mai kor szellemiségének megfelelően a gyermek érdeklődését felkeltendő célzattal, illetve önálló ismeretszerzés fejlesztésének céljából a pedagógusok tervező munkájában és a megvalósítási folyamatokban elengedhetetlen, hogy megjelenjenek a digitális eszközök (Cd lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép). Ezeket az eszközöket tudatosan, körültekintően alkalmazza.

12. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

12.1. Játék

A játék a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz az óvodás gyermek életében. Ebben minden tanulási tartalom, ismeret, jártasság, készség megjelenik.

A játékot pedagógiai szempontból azért tartjuk fontosnak, mert általa a gyermek kiélheti, feldolgozhatja az életben előforduló szituációkat.

Cél

- A pozitív érzelmek, a közlési vágy felerősítésével a helyes magatartás gyakorlása, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása.
- Legyen öröme a játékban, bontakozzon ki egyéni vágyaik és ötleteik, szabadon és kreatívan használják a rendelkezésre álló eszközöket.
- SNI, HH, HHH, migráns gyermekek számára a szabad játék biztosítása legyen a szocializáció elsődleges színtere

Feladat

- A napi tevékenységek során a mozgásos játékok beiktatása az ehhez szükséges feltételek biztosítása / megfelelő légkör, hely, idő, eszköz /.
- A pozitív érzelmek, a közlési vágy felerősítésével a helyes magatartás gyakorlása, elfogadható viselkedési szabályok kialakítása.
- Változatos játéklehetőségek ismétlésével a gyermekek önállóságának, kitartásának, érzékszerveinek pontosabb működésének fejlesztése.
- A gyermekek mozgásigényének, aktivitásának kielégítése.
- Az óvodás korban megjelenő játékfajták tartalmának, minőségének gazdagítása.

A játék tartalma

- Óvodáinkban **derűs, nyugodt légkört biztosítunk** a kötetlen játékhoz.
- A gyermek maga dönti el kivel, milyen játékot játszik, milyen eszközt választ.
- A szabad társválasztás magába foglalja a félrehúzódás, az egyedüllét lehetőségét is.
- Mi teremtjük meg azt a játékos, oldott, kreatív légkört, amelyben a gyermekek az elképzeléseiket valóra tudják váltani.
- A játék színterei, a csoportok, öltözők és az udvar.
- A csoportszobában több játékteret alakítunk ki. Vannak állandó és variálható sarkok, elkülönített részek.
- A gyermekek aktív közreműködésével önállóan, de óvodapedagógusi segítséggel is kialakíthatnak játszóhelyet, átrendezhetik a termet.
- A gyermekek igényei, a szabad választás hatására a játékfajták nem különülnek el, inkább egymásra épülnek, illetve hordozzák egymás jellemzőit.
- A gyermeki játékot sokféleképpen lehet osztályozni, de bármilyen felosztást veszünk alapul, a legtöbb esetben nem lehet egy-egy játékot tisztán kategóriába sorolni.
- Jókedvű vezetés, derűs légkör során teljes értékű átélés, mozgás, kikapcsolódás lehetőségét teremtjük meg a gyermekeknek.
- A csoportszobában minden játéknak megvan a maga helye, pl. az ábrázolási tevékenységekkel kapcsolatos eszközök egy adott helyen találhatóak. A báboknak és a dramatizáláshoz szükséges kellékeknek is meghatározott helye van.
- A gyermekek kedvenc játszóhelye a csoportszobán kívül az óvoda udvara.
- A külső környezetben elsősorban nagymozgásos tevékenységekre ösztönözzük őket.
- Ide tartoznak a következők: fogócskák, futójátékok, labdajátékok, szembekötődők, ugró - és szökdelő játékok, ügyességi - és versenyjátékok.
- A fogócskákkal, futójátékokkal, labdajátékokkal a gyermekek minden porcikáját megmozgatjuk, szív működésüket serkentjük. Különösen fontos, hogy tiszta levegőjű területen játsszák.
- Labda nélkül az óvodás gyermeket az udvaron nem képzelhetjük el, ezért mindig biztosítjuk a különböző méretű, súlyú labdákat.

- A szembekötősdível az érzékszervek finomítását, fejlődését segítjük. Az ugró és szökdelő játékokkal bizonyos feladatokat kell elvégezniük a gyermekeknek.
- Az egészséges mozgáson túl, az a jó érzés tölti el a játszókat, hogy sikerült valamilyen nehézséget leküzdeniük.
- Az ügyességi játékkal a gyermek erejét próbálgatja, állandóan mozog, kísérletezik, tapasztalatokat gyűjt, pl. kötélhúzás, patakátugrás, kígyójáték.
- Az óvoda udvarán az időjárástól függően lehetőséget nyújtunk a gyakorló és szerepjáték folytatásához. Továbbfejlesztjük, bővítjük a csoportszobában elkezdett énekes - mozgásos játékokat.
- Nyugodt játéklehetőségeket biztosítunk a kreatív tevékenységek kibontakoztatására is, pl. ábrázolási tevékenységek, barkácsolás.
- A játék időtartamát a napirendben határozzuk meg.
- A délelőtti játék a következőképpen alakul:
 - A csoportszobába lépéstől folyamatos. Közben zajlanak le a kezdeményezések, fejlesztések.
 - A délelőtti következő részét az udvari játék tölti ki. Időtartalmát meghatározza az időjárás és a tervezett séta vagy megfigyelés.
 - A délutáni játék az alvó gyermekeknél az uzsonnától a szülők érkezéséig tart. A nem alvó gyermekeknek az alvásidő alatt is biztosítunk tevékenységet, így az ő játékidejük meghosszabbodik.
- A gyermekek gondolatban kitalálják, megalkotják a játékot, utána valamilyen eszközzel vagy tárggyal helyettesítik. Óvodánk rendelkezik egy alapvető eszközállománnyal, melyet a gyermekek felhasználnak játékaik során.
- Figyelemmel kísérjük tevékenységüket, hogy a szükséges eszközöket, ötleteket megfelelő időben biztosítani tudjuk.
- Eszközeink esztétikusak, balesetmentesek, fejlesztőhatásúak. Eszközállományunkat folyamatosan bővítjük, egyrészt a szerepjátékokhoz és az esztétikai neveléshez szükséges kellékekkel, másrészt az értelmi képességeket fejlesztő játékokkal.

Az óvodapedagógus helye és feladata a játék során

- A játék során több feladatot oldunk meg. Egyrészt figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek hogyan közelednek egymáshoz, kik játszanak együtt, milyen irányban halad a játéktéma, hogyan oldják meg a konfliktusokat, tiszteletben tartják-e egymás játékát, udvariasan viselkednek-e a játék során?
- Másrészt segítjük a gyermekeket ötleteinkkel. Kezdeményezők, partnerek és egyben játszótársak vagyunk.
- Segítjük a bátortalanokat és ötletszegényeket. A segítség azonban csak olyan szintű és mértékű, melyre az adott gyermeknek szüksége van.
- A gyermeki játék önállóságát mindig tiszteletben tartjuk. Csak akkor avatkozunk bele, ha a gyermekek durvák, veszélyeztetik egymás testi épségét. A játékelrakást, rendrakást rugalmasan kezeljük. A játékot annyira pakoltatjuk el, hogy a következő tevékenységet ne zavarja.

Udvari játék

Mozgásos, ügyességi játékok, homokban sütkérezés, dalos játékok, kerékpározás, rollerezés, babaház, kuckók.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek játéka a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődik.
- Elfogadják játszótársaik elgondolásait, alkalmazkodnak a szabályokhoz.
- Képesek közösen játékot tervezni, szerepeket kiválasztani.
- A játszócsoportok között tartós és szoros kapcsolat alakuljon ki.
- Az élményhelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek.
- Óvodáskor végére ismernek 3-4 szabályjátékot, egyedül tudják azt levezetni, közösen őrködnek a szabályok betartása fölött.
- Ismernek 4-5 képességfejlesztő játékot, mely játékok során kialakul az egészséges verseny-szellem.
- Önállóan választanak bábokat kedvelt meséikhez, történeteikhez.
- Felismernek legalább 3-4 mesét a bábok és szereplőik alapján.

- Saját élményeik eljátszásához elkészítik az egyszerű bábokat.
- Ismernek 1-2 olyan anyagot és fogást, amely a barkácsoláshoz nélkülözhetetlen.
- A szerepjátékban, dramatizálásban barkácsolt eszközt használják fel.

12.2. Verselés - mesélés

Cél

- A gyermekek érzelmi, etikai fejlődésének biztosítása, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.
- Érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédképesség kialakítása.
- A könyv, az irodalom, a művészet iránti érdeklődés megalapozása, a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése.
- Mesék segítségével óvodásaink szemléletmódjának és világképének alakítása, szorongásaik oldása
- SNI, HH, HHH, valamint különböző szociokulturális környezetből érkező gyermekeink beszédfejlesztése

Feladat

- Az irodalmi anyag kiválasztásánál a körültekintő, átgondolt, igényes összeállításra törekvés.
- A vers - mese, dramatikus játék útján a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése kiegészítve a báb személyiségfejlesztő hatásával.
- Az alapvető helyes viselkedési szabályok elsajátíttatása, szokássá alakítása.

A fejlesztés tartalma

- Csoportjainkban a gyermekek számára elérhető helyen találhatóak a könyvek, bábok, bábparaván, valamint azok az eszközök, melyek az irodalmi élmény feldolgozását segítik elő.
- A vers - mese spontán, vagy szervezett formában jelenik meg mindennapjainkban.
- Mind a kezdeményezést, mind pedig az elalvás előtti mesét szükségesnek tarjuk.
- A vers - mese naponta beépül napirendünkbe, megfelelő helyet, időt biztosítva annak.
- A mese figyelmes végighallgatására fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket.
- Óvodapedagógusaink a vers - mese tevékenységek folyamán fejből mesélnek, verselnek

(kivételt képez a folytatásos történetek mesélése).

- A mondókák, versek megtanulása után ösztönözzük az egyéni verselést.
- Az elbeszélések hallgatását követően, néhány jelképes kellékkel motiváljuk a gyermekeket a mesék önálló elmondására, dramatizálásra, bábozásra, új mesék kitalálására.
- A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus játék során lehetőséget adunk a társalgási kedv fokozására, önálló beszédre, különböző mozgásokra.
- A szerepvállalásnál segítünk, hogy fejlettségüknek megfelelően, sikerélménnyel végződően vegyenek részt a játékban.
- Egyszerű síkbábokkal, fakanál-, ujj- és kesztyűbábokkal biztosítjuk a bábozás lehetőségét. Az improvizálások, élmények eljátszásán keresztül juttatjuk el gyermekeinket az ismert mesék megjelenítéséig.
- Az egész évi anyag kiválasztásánál törekszünk arra, hogy anyagunk tartalmát tekintve az évszak hangulatát kifejező, az ünnepek köszöntését szolgáló, állatokról szóló, tréfás, humoros hangulatú, tündérvilágot megjelenítő, a mai életet ábrázoló, aktualitásnak megfelelő legyen.
- Témaválasztásunk gerincét a magyar népmese kincse adja.
- A mesélés helye igazodik:
 - a mese tartalmához,
 - a mesélés funkciójához,
 - a mesefeldolgozás szintjéhez, módszeréhez.
- A mese hallgatása nem kötelező, de a játszóktól csendes tevékenykedést várunk el.
- A heti mese a hét folyamán egy történet feldolgozását jelenti különböző formában.
- E folyamatban domborítjuk ki gyermekeink fokozatos önállósulását, eljuttatva őket a dramatizálás, bábozás szintjére.
- A bábozáshoz minden csoportban folyamatosan megteremtjük az eszközöket. Rúd segítségével rögtönzött módon is állítunk fel gyerekméretű bábszínházat.
- Mobil meselédánk, bármelyik csoportba áttolható, használható.
- Ujjbábokhoz asztali bábszínházaink állnak a gyermekek rendelkezésére.

Fejlődés várható jellemzői

- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében.
- Beszédkészségük, beszédkedvül szókincsük erősödik.
- Beszédfigyelmük kialakul.
- Képesek önállóan mesemondásra, megkezdett mese, történet folytatására.
- Dramatizáláshoz bábozáshoz szükséges eszközöket önállóan használják, a szerepeket maguk között felosztják.
- Kialakul igényük a könyv tisztelete iránt, azokat a napi élet részeként használják, forgatják.

12.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél

- A gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának kialakítása, fejlesztése, zenei anyanyelvük megalapozása.
- A gyermekek zenei képességeinek (ritmus-és hallásfejlesztés) kialakítása, fejlesztése.
- A népi hagyományok, gyermektáncok megismerésével, ápolásával a nemzeti identitástudat kialakítása.

Feladat

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességeinek megfelelő válogatása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- Változatos zenei élményhez juttatással a gyermekek esztétikai fogékonyságának, ízlésének ki-alakítása, fejlesztése. (énekes és hangszeres hangversenyek, táncház)
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal, és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- A dalos játékok megszerettetése, a közös éneklés, tánc örömeinek felfedeztetése.

- A népdalok, népi énekes játékok és mondókák, a néptánc elemeinek megismertetésével hagyományápolás.

A fejlesztés tartalma

- A gyermekek általában lassabban énekelnek, mint beszélnek. Ez segíti a szavak pontos, szép kiejtését.
- Hangképző szótagok éneklésével segítjük a magán-és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. Az énekes játékok változatos szövegével pedig a gyermekek szókincsét is bővítjük.
- Zenei nevelésünk anyagát főképpen az ÉNÓ-ból, a Zenehallgatás az óvodában, népzenei gyűjteményekből válogatjuk, előtérbe helyezzük a népi mondókákat, kiolvasókat, dalos játékokat.
- A zenehallgatás anyagát az óvodapedagógusok hangszeres játékaival, valamint klasszikus zeneszerzők műveinek hallgatásával tesszük változatossá, élményszerűvé.

A tevékenység szervezeti kereteinek biztosítása

- Zenei nevelésünket kötetlen, valamint kötött formában valósítjuk meg.
- A zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikro csoportos formában szervezzük meg. Így az egyéni képességeket figyelembe véve eredményesen tudjuk fejleszteni a gyermekeket.
- Kötött jelleggel szervezzük az énekes játékokat. Ezt úgy igyekszünk biztosítani, hogy semmi se szakítsa meg az önfelelt, élmény teli játékot. A zenehallgatást különböző tevékenységekhez kapcsoljuk. Jó idő esetén a szabadban énekelünk, táncolunk.

A fejlődés várható jellemzői

- Kialakul a belső motiváció az éneklésre, zenélésre.
- Csoportosan és egyénileg, önállóan indítással, tisztán, helyes kezdőmagasságban és tempóban énekelnek.
- Képesek a dallam és ritmusmotívum egyéni visszajelzésére.
- Tudják térben mutatni az ismert dallamokat (lassú tempóban), motívumok dallamvonalával.
- Képességeikhez mérten tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekelnek.

- Felismernek sokféle zörejt és zenei hangot, (egymás hangjának felismerése, zaj iránya, távolsága).
- Végig tudnak hallgatni hosszabb énekelt, hangszeren előadott dalt figyelmesen, érdeklődő élvezettel.
- Megkülönbözteti a gyors és lassú tempót.
- Képes esztétikus, együtemű mozgásra változatos térforma kialakítására, játékos táncmozdulatokra.
- A dalokhoz alkalmazkodva használják a dobot, háromszöget, cintányért.
- Zenére történő mozgásuk összerendezett, esztétikus.

12.4. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A gyermek a környezetéből érkező spontán vizuális ingerek hatására folyamatosan fejlődik, tapasztalatokkal gazdagodik. A tárgyi világról egyre pontosabb ismereteket szerez, majd sokrétű ábrázolótevékenysége során mindegyiket újraalkotja, rendezi, átszervezi. Ábrázolótevékenysége a világról kialakított vizuomotoros reprezentációja. Az alkotás öröme fejleszti a gyermeki személyiség értelmi képességeit.

Cél

- A gyermeki fantázia és esztétikai érzék életkori sajátosságainak megfelelő kibontakoztatása.
- A természet szépségéből fakadóan a gyermekek tér -, forma -, szín képzetének gazdagítása, a szép iránti nyitottság, igényesség, esztétikai érzékenység alakítása.
- A vizuális észlelés, emlékezet, képzelet, gondolkodás pontosabbá tétele.

Feladat

- Az alkotótevékenység feltételeinek megteremtése, az önkifejezés lehetőségének biztosítása.
- A 3-7 éves gyermekek számára, vizuális tevékenységek alkalmazásával képi-, plasztikai-, komponáló-, térbeli tájékozódó képesség alakítása, a kreatív magatartás kibontakoztatása.

- A tevékenységekhez pozitív érzelmi viszony kialakítása.

A fejlesztés tartalma

- A gyermekek napi rendszerességgel folyamatosan, szabadon választhatják a rajzolást, festés, mintázást, kézi munkát, barkácsolást, mint speciális játékformát.
- Tevékenységüket figyelemmel kísérjük, szükség szerint segítjük, irányítjuk.
- Fontosnak tartjuk a megfelelő, nyugodt hely biztosítását az alkotó - alakító tevékenységhez, ahol a nap folyamán bármikor, bárki szabad választás alapján ábrázoló tevékenységet kezdhet.
- Biztosítjuk a megfelelő minőségű eszközöket, festéshez, rajzoláshoz, mintázáshoz, barkácsoláshoz, ragasztáshoz.
- Ezek közül a gyermekek szabadon választhatnak a különböző témák kifejezése során.
- Az eszközök praktikus, könnyen elérhető esztétikus elhelyezésével ösztönzően hatunk a gyermekekre.
- Igyekszünk olyan helyet találni a csoportban, amely az ablak közelében van, de szabad (szőnyegmentes) terület áll a gyermekek rendelkezésére, hogy a használati eszközöket a mosdóba kivigyék és elmosásuk.
- A csoportszobában helyet és lehetőséget biztosítunk arra, „mini galéria” létrehozásával – hogy, elkészült munkáik mások számára is megtekinthetőek legyenek.
- Fokozatosan haladunk körplasztika irányába, de továbbra is szerepelnek domborműszerű feladatok. A figurális ábrázolásnál törekszünk arra, hogy tömbös formából induljunk ki.
- A továbbalakításhoz újabb, összetettebb munkafogásokat sajátítunk el: kicsípés, kihúzás, benyomás, tapasztás, hozzáadás, agyagragasztás.
- Változatos képlékeny anyagokból embert, állatot, játékfigurákat mintázunk, a főbb részek felismerhetőségének igényével.
- Az eddig alkalmazott plasztikai anyagok mellett a mézeskaláccsal, gipsszel, méhviasszal is ismerkedünk.
- A gyermekek plasztikai tevékenysége természeti tárgyak gyűjtésében és felhasználásában is megmutatkozik (termés, virág, ág, kavics...).
- Tárgyformálás, játékkészítés természetes anyagokból:

- Fűzés, termésekből: gesztenye, csipkebogyó, makk, levél, tökmag...— levélkorona, virággyűrű, nyakláncok, teremdíszek...
- Egyre többször használunk színes anyagokat, textileket, fonalakat, bőrdarabokat. Fonalvezetés: „pókfonás”, textilesíkok bújtatásával szövés nagyobb méretű szövőkereten. Varrás, díszítő jelleggel, le-felöltögetéssel.
- Ismerkedés a bőrrel – medálok készítése ragasztással. Gumilapokból egyszerű formák vágása, összeállítása.
- Gyöngyfűzés, egyre apróbb méretű gyöngyök fűzése vékony damil szálra egysorosán. Különböző fűzésvariációk: színek, formák ritmusjátékával.
- Papírgyűrés, gyűrt papírelemekből forma kialakítása. Tépés technikájának gyakorlása
- Szurkálás –stancolás (a lyukakat összehúzva kiesik a forma) —gyermekek által rajzolt egyszerű formákon. Egyenes és ferde vonalak vágása, albumok, képek vágása.
- Egyszerű formák hajtogatása.
- Szalvétatechnika alapjai, egyszerű díszítések szalvétamotívumokkal (fa, cserép, viasz felületeken).
- Formalyukasztók használata, formákkal díszítés, képek kiegészítése.
- Különböző minőségű papírokból egyszerű bábok, díszlete létrehozása (kúp báb, ujj báb, zacskó báb...)

Képalakítás

- Ábrázolásukban megjelenik a térbeliség jelzésének szándéka. Tudnak egyszerű eseményeket, élményeket, természeti jelenségeket különböző technikai megoldásokkal ábrázolni. A gyermekek képalakító tevékenységéhez olyan témákat adunk, amelyek előhívják élményeiket, mozgásba hozzák fantáziájukat.
- Képesek elképzelt személyeket, eseményeket, mesejeleneteket megjeleníteni. Képesek ritmikus sorakoztatással vagy más rendezett megoldással tárgyakat díszíteni.

Rajzolás

- Képalakítás olaj- és porpasztell krétával, vonalas-, foltos felületkezelés. Rajzolás vékony hegyű filctollal.
- Szétszórt képelemek rendezésére törekvés. Formaképzés rajzolással, jellemző jegyek kiemelésével.
- Képalakítás rajzolással, átélt események megjelenítése, ill. egyéni elképzelés alapján, megjelenik a mozgás ábrázolása. Metáltollal, metálceruzával, flitterekkel képalakítás.

Festés

- Temperafestés száraz és nedves alapra.
- Felület festése, tagolása, díszítése — vastagabb- vékonyabb ecsettel, közös munkában is. Díszletfestés mesedramatizáláshoz, játékeszközök bővítésére dobozok, hengerek festése. Különböző színű festékfoltok összenyomása, szimmetria.
- Festékfoltok alakítása szívószállal. Festés temperával, képalkotás: élmény, emlékezet, fantázia alapján.

Képalakítás nyomatokkal

- Foltképzés tenyérrel és az ujjakkal nagy papírra. Egyszerű formák kialakítása, formák továbbfejlesztése. Még több fajta nyomóforma megismerése - képalakítás különböző formájú nyomódúcokkal.
- Díszítés nyomatokkal, forma és színritmusokkal.
- Formaképzés homokból – homokvár építése (jelen vannak a részletek: várárok, várfal, híd, alagút...). Agyagdomborművek az eddig megismert változatos felületkialakítás finomításával.
- Mozaik készítése kavicsokból, termésekből.
- Apró szobrocskák, gipszdomborművek, papírmásé figurák készítése. Mintázásukban is megjelenik a mozgás, a karakterek kifejezése. Edénykészítés a mélyítés munkafogását alkalmazva.
- Tojás írókázása.

Természetes anyagok felhasználása

- Bábkészítés termésekből:
- Fűzések, karácsonyfadíszek: mazsola, narancshéj, mogyoró, szárított alma és narancs... felfűzése. Gyermekhangszerek természetes anyagokból.
- Érdekes alakú kavicsok kiegészítése festéssel, ragasztással.
- Természeti (szabad) formák: virágok, madarak, állatok, emberi alak, levél stb. tépése előrajzolás nélkül.

Síkbeli feladatok

- Papírmetszet – képkalkotás különböző vastagságú és felületű papírból – tépéssel, vágással, ragasztással – majd fotóhengerrel festékfelhordás, tiszta lapra tiszta hengerrel nyomat készítés.
- Kreatív alap illetve aláfestés felhordása ecsettel, szivacs hengerrel, cseppentéssel, fúvással, mártással, stb.
- Kompozícióba rendezés – tájékozódás síkfelületen (mozgatható elemekkel, majd vonalakkal, színekkel, formákkal).
- Tengelyes szimmetria – játék ollóval, festékkel, tükörrel, (fél formák kiegészítése, egész formák felezése).
- Árnykép, sziluett vizsgálata – a forma jellegzetességeinek kiemelése részletek ábrázolása nélkül.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek az építő jellegű tevékenységek során kreatívan használják az építő-elemeket, a csoportszoba berendezési tárgyait.
- Az óvodai ábrázolás eszközeit, a már megismert technikákat változatosan, kreatívan alkalmazzák.
- Ismerik a térbeli és síkbeli irányokat, azok szóbeli kifejezéseit. Szókincsünkben aktívan használják ezeket (jobbra, balra, fent, lent)
- Ismerik az alap és kevert színeket, megkülönböztetik a sötét és világos színárnyalatokat.
- Alkotásaik részletezőek, formagazdagok. Ábrázolásukban az adott tárgy, élőlény lényeges jegyeit feltüntetik, érzékeltetik az arányokat, távolságokat.
- Alkotásaikból kitűnik egyéniségük. Megjelenítik érzelmeiket, élményeiket, elképzeléseiket.

- Megjelenik a gyermekekben az esztétikum iránti érzékenység és értékelő képesség a természet szépségeiről, mű- és népművészeti alkotásokról.

12.5. Mozgás

Cél

- Mozgásos játékok és feladatok megoldása, a pszichomotoros készségek és képességek kialakítása érdekében.
- Kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésének alapozása, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- Az egészséges életmód igényeinek és szeretetének alapozása, középpontba állítva az agyi funkciók serkentését.
- A speciális sokmozgásos tevékenységek alkalmazásával motoros képességek fejlesztése.

Feladat

- A program segítségével biztosítani a gyermekek egészséges, edzett és fejlett mozgását, az egészségügyi szokások megalapozását.
- A gyermekek egésznapos tevékenységeibe a sokmozgásos program elemeinek beépítése, motoros képességek fejlesztése.
- A kondicionáló és koordinációs képességek megfelelő összhangban történő fejlesztése, kiemelt szerepet szánva az egyensúlyozó képesség, a téri tájékozódó képesség, a ritmusképesség, valamint az ízületi mozgékonyág, hajlékonyság, lazaság fejlesztésére.
- A helyes légzéstechnikai alapelemek elsajátíttatása az egészség megóvása érdekében.
- A helyes és szép testtartást elősegítő gyakorlatok beépítése az egyes részterületek gyakorlat-sorába.

A fejlesztés tartalma

A heti 1-2 szervezett testnevelés és a mindennapos testnevelés nem elegendő a 3-7 éves gyermekek mozgásfejlődéséhez. Ezért törekszünk arra, hogy csoportszobáink és az udvar adta lehetőségeinket kihasználva, eszközök biztosításával a különböző mozgásformákat megismertetve, zavartalan gyakorlási lehetőségeket biztosítsunk a nap minden mozzanatában.

- Tervezésünk során figyelünk arra, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatot, ügyelünk arra, hogy a kötelezőség ne jelentsen kényszert számukra.
- Tevékenységeink során kiemelt szerepet kapnak a mozgásos játékok.
- Fő szempontunk, hogy a tudatos fejlesztés mellett a játék, frissítő, jó hangulatot keltő legyen.
- A játékok tervezésénél szempont, hogy kapcsolódjon az adott fejlesztési terület anyagához, kellően előkészítse a gyakorlatsort.
- Kiemelten kezeljük a labdagyakorlatokat, hiszen a gyermekek szinte legjobban kedvelt eszköze. Ezen kívül sok fejlesztési lehetőséghez ad segítséget a labda.
- A mozgástanulás szempontjából az óvodáskor a legfontosabb időszak, mivel ez a korosztály a legfogékonyabb a pszichomotoros tanulásra.
- Nagy hangsúlyt fektetünk a tornagyakorlatokra, hogy a cselekvési kultúra fejlesztése mellett, a helyes testtartásnak is hangot adjunk.
- A tornaelemek gyakorlásával lényeges feladatokat oldunk meg. Fejlesztjük az egyensúlyozó apparátust. Megtanítjuk őket testük irányítására, egyensúlyuk megtartására és visszanyerésére, hogy tudjanak uralkodni saját mozgásukon.
- Ennek érdekében gyakoroltatjuk, pl. a forgások, átfordulások közben, illetve az egy lábon állás vagy fejjel lefelé helyzetben történő tájékozódást.
- A helyes testtartás kialakítása mellett fejlesztjük a gyermekek mozgástechnikáját. Ehhez találjuk nagyon jó eszköznek a torna mozgásanyagát.
- A több egyidejű és egymás utáni elemkapcsolatból álló gyakorlatokat 5-6 éveseknél alkalmazzuk, ezzel fejlesztjük harmonikus, plasztikus **mozgásukat**.

Játékidőben történő mozgásfejlesztés

Óvodánk külső és belső környezetének kialakításánál törekedtünk az életkorhoz, az általános fejlettséghez igazodó mozgástér és mozgásra inspiráló eszközök biztosítására. Az udvaron is lehetőséget adunk a sokoldalú mozgásfejlesztő eszközök használatára, (különböző méretű labdák, ugrókötelek, rollerek, mászóakák). A szereket bátorság szerint, állandó felügyelet mellett használhatják a gyermekek.

Konkrét feladatok

- Nagy hangsúlyt fektetünk a biztos járás tökéletesítésére, finomítjuk, nyújtjuk a futás lépéseit.
- A helyes testtartást segítjük elő a csúszások, mászások, kúszások járás és futásgyakorlatok alkalmazásával.
- Játékos, utánzó gyakorlatokkal nehezítjük a feladatok gyakorlását, hiszen az új és sokoldalú eszközök kipróbálása i gyermeket.
- A testrészek megismertetésével (mozgatás, érintés, megnevezés) elősegítjük az „én kép” kialakulását.
- A testsémával való ismerkedés során a térirányokkal is megismertetjük a gyermekeket.
- A mozgásfejlesztő játékok során igyekszünk a gyermekeket a nekik megfelelő maximális erő kifejtésre készíteni. A vestibuláris rendszer állandó ingerlése alapigény ebben a korban, rendelkezünk speciális eszközök tárházával.
- Kiemelten kezeljük az egyensúlyérzék fejlesztését, amit szintén játékos eszközök alkalmazásával a nap bármilyen szakítunk (elefánt láb, roller, gerenda).
- A torna alapelemei közül a hossz tengely körüli gurulással ismertetjük meg a gyerekeket.
- Az eszközöket a nap bármelyik szakában használhatják, rendelkezünk babzsákkal, szalaggal, labdával, tornabottal stb. A kézi szerek változatos alkalmazásával az ujjak és a kéz mozgékonyágát is fejlesztjük. Megköveteljük rendeltetés szerű kipróbáltatva azok tulajdonságait, pl.: zászló, szalaglobogtatás, babzsák zörgetés stb.
- A támaszgyakorlatokkal a vállövet, a kar és törzs izomzatát fejlesztjük. Testtartás javító hatása miatt a korcsoport leg mozgása. A támaszgyakorlatok közben használt eszközeink jól rögzítettek, balesetmentesek.
- A mindennapos testnevelés során kiemelt szerepet adunk a lábboltozatot erősítő gyakorlatoknak.
- Gimnasztikai gyakorlatok (2 ütemű) – kargyakorlatok – törzsgyakorlatok - lábgyakorlatok
- Természetes támaszgyakorlatok – kúszások – mászások - csúszások
- Egyensúlygyakorlatok

- Atlétika jellegű gyakorlatok – futások – ugrások - dobások
- Nagyobb hangsúlyt fektetünk a dobógyakorlatokra, (célba dobás, távolba hajítás harántterpeszállásból). Játék során gyakrabban alkalmazunk labdajátékot.
- Előtérbe helyezzük az egyensúlyérzék fejlesztését segítő gyakorlatokat, a szem - kéz, szem - láb koordinációt igénylő ugrásokat, és a gurulóátfordulást.
- Figyelünk a rugalmas le - és felugrásra, mély - és távolugrásra, amely néhány lépésből történik. Ugrókötelezni, ugróiskolázni tanítjuk a gyermekeket.
- Gimnasztikai gyakorlatok (4 ütemű) - kargyakorlatok: ülésben, állásban, térdelésben, mellső középtartás, karlendítés karfordítások - törzsgyakorlatok: törzsdöntés előre, oldalra - lábgyakorlatok: lábemelések, láblendítések, szökdelés, sarokülés, térdelések
- Természetes támaszgyakorlatok - kúszások. padon, rézsútos padon - mászások: hátrafelé, oldalirányban, padon lefelé és felfelé, pókjárás - csúszások: ülésben, padon, rézsútos padon, eszközhordással Egyensúlygyakorlatok - egyensúlyozó járás padon, fejtetőn babzsákkal
- Hossz tengely körüli gurulás - eszközzel kézben, boka között
- Gurulóátfordulás előre Ugrószekrényen végezhető gyakorlatok Nyuszi ugrás, kézenállás előkészítése
- Tornajellegű gyakorlatok - Zsugorkanyarulati átugrás előkészítése

Atlétika jellegű gyakorlatok

- futások: közepes iramú, belegyorsuló, tempó-és irányváltoztatással
- ugrások: egy lábon szökdelés, fel- és lelépések, helyből távolugrás, helyből magasugrás
- dobások: függőleges és vízszintes célba

Labdás gyakorlatok

- labdagurítás különböző testhelyzetekből, labdavezetés helyben két kézzel, feldobás, elkapás állásban,
- kétkezes alsó és felsődobás léglabdával vízszintes és függőleges célba

Testnevelési játékok

- futó, fogó, utánzó, versenyjátékok

Labdajátékok

- Sokoldalú labdahasználat megismertetése.
- Labdakezelési technikák elsajátítása a fokozatosság, egymásra épültség elvének betartásával.

12.6. A külső világ tevékeny megismerése

Környezet megismerése

Cél

- Természetszerető, környezetüket megismerni vágyó gyermekek nevelése.
- Ökológiai szemléletmód megalapozása, mely lehetővé teszi, környezetükben jól tájékozódó, azt védő, lakhelyükhöz kötődő gyermekek nevelése.
- Komplex cselekvés útján a természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése.
- Gyermekek természet és környezettudatos magatartásának kialakítása.

Feladat

- Az élő, élettelen és épített környezet értékeinek megismertetése a gyermekekkel.
- A természetben zajló tapasztalatszerzések során, az ok-okozati összefüggések megláttatása.
- A fenntarthatósági pedagógia elveinek előtérbe helyezése, alkalmazása.
- A környezettel való harmonikus kapcsolat kialakulásához szükséges szokások, viselkedési formák megalapozása.
- Megfelelő időt, helyet, eszközöket biztosítani a spontán és szervezett tapasztalatszerzésre.
- A helyi sajátosságainkat figyelembe véve, minél több mozgásos érzékszervi tapasztalatok gyűjtése az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Szerepek, magatartási módok megtanítása, viselkedési stratégiák kialakítása és gyakoroltatása.
- Környezettudatos szemlélet kialakítása.
- Érdeklődés felkeltése a természetes és mesterséges környezet iránt, a természetvédelmi szemlélet kialakításának megalapozása.
- A gyalogos közlekedés során a helyes közlekedési szabályok gyakoroltatása, elsajátíttatása.

Szervezeti forma

- kötetlen mikro csoportos megfigyelések,
- közvetve kötelező mikro csoportos,
- egyéni képességfejlesztés,
- spontán szerzett ismeretek, tapasztalatok;
- mozgásos játékok,
- munkalapokon való manipulálás,
- cselekvéses tanulás.

A fejlesztés tartalma

A külső világ tevékeny megismertetését az **évszakok** folyamatos változásaihoz kapcsoljuk. Közvetlen környezetünkől kiindulva, tevékenységek által ismertetjük meg a táguló világot a természeti - tárgyi és társadalmi környezet összefüggéseit.

Tágas, világos csoportszobáinkban sok virág, ezeknek gondozásába bevonjuk a gyermekeket is. Minden csoportszobánkban található élősarok, ahol a közösen gyűjtött, évszaknak megfelelő, „kincsek” találhatóak.

- Minden évszakban a rá jellemző jegyekkel, színekkel „öltöztetjük” fel a természetsarkokat. Itt csíráztatunk, hajtatunk, megfigyeljük a növekedés szakaszait.

A fűszernövény kertünkben nevelt növényeket vitamin napokon hasznosítjuk.

Évente több alkalommal szervezünk sétákat a közeli tanyákra, családi gazdaságokba ahol megfigyeltetjük a növényeket és a ház körül élő állatokat. Udvarunk jó lehetőséget biztosít a kisebb állatok, rovarok, bogarak megfigyeltetésére.

Zöld jeles napok megünneplésével (Állatok napja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak- és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap) ráirányítjuk a figyelmet a környezetvédelemre.

Környezettudatos szemlélet kialakítására törekszünk a szelektív hulladékgyűjtéssel, felhívjuk gyermekeink figyelmét a takarékosagra (víz, energia, papír, stb.).

A gyermekek természeti - és tárgyi környezetről nyert ismereteit, a csoportokban található ismeretterjesztő könyvek és lexikonok biztosításával bővítjük.

A gyermekek által gyűjtött képekből, - különböző témakörökben - albumokat készítünk az ismeretek rögzítése, rendezése céljából.

Megismertetjük az anyagok fizikai tulajdonságait. Játékos módon lehetőséget adunk tapasztalatszerzésre, az anyagok halmazállapot változásairól, súlyáról, egyéb tulajdonságairól.

Az időjárás és a természet változásainak folyamatos megfigyeltetésével az ok - okozati összefüggések megláttatására törekszünk.

Beszélgünk az idő múlásáról az évszakok és a napszakok változásairól.

Az érdeklődő gyerekekkel, földgömb segítségével ismertetjük meg a különböző földrészeket, óceánokat, tengereket.

Társadalmi környezetünk megismertetése céljából - ellátogatunk olyan intézményekbe, ahol a felnőttek munkáját figyeltetjük meg (Tűzoltóság, Posta, Rendőrség, Vasútállomás, pékség). Látogatásokat szervezünk a községünkben található közművelődési intézményekbe, iskolákba. Gyakoroltatjuk a gyalogos közlekedés szabályait, forgalomban figyeltetjük meg a személy - és teher-szállító járműveket, a helyi közlekedés jellegzetességeit.

Az utazások során megalapozzuk a helyes viselkedési szokásokat, megtanítjuk gyermekeinket tájékozódni a világban.

A természet - és környezetünk megismertetéséhez a tapasztalatokat helyszíni, természetes környezetben biztosítjuk. E munkánk során is együttműködünk a családokkal, igyekszünk elérni, hogy a gyermekek vigyék haza az óvodában kialakított környezetbarát viselkedést.

Tudatosítjuk, hogy az ember, felelős a természetért, és ha nem vigyáz, rá tönkre is teheti.

A gyermekek fejlesztése minden korosztályban mikro csoportban történik élmény - és tapasztalatszerző megfigyelések, séták alkalmával.

Az élmények egyeztetésére a beszélgető percekben a gyűjtemények rendezgetése közben nyílik lehetőség.

Célunk, hogy gyermekeinkben megalapozzuk a természet szeretetét, a természet szépségének biztonságának védelmét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi.
- Szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat.
- Rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokásokkal.
- Képes a természeti változások ok-okozati összefüggéseinek felismerésére, annak verbális megfogalmazására.
- Ismeri az évszakokat, hónapokat, napokat, napszakokat.
- Képes a cselekvések időbeli sorba rendezésére.
- Tudja saját és családtagjai nevét, munkahelyét, lakcímét.
- Képes gyűjtőfogalmak meghatározására.

Matematika tartalmú ismeretek

Cél

„Jót és jól játszani”

- A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jussanak.
- Szűkebb és tágabb környezetükben, térben, síkban és időben jól tájékozódjanak.
- Legyenek képesek matematikai műveletek végzésére, ennek verbális megfogalmazására.
- Legyen igényük a próbálkozásra, kísérletező tapogatózásra.

Feladat

- Olyan szituációk létrehozása, amelyek lehetővé teszik az érdeklődésen, természetes tapasztalatszerzésen alapuló egyéni képességek fejlesztését.
- Cselekvéses tanulás keretén belül matematikai műveletek gyakorlása.
- A gyakorláshoz megfelelő minőségű és mennyiségű eszközök biztosítása.

Szervezeti forma

A tapasztalatszerzés mikrocsoportban csoportbontással, történik.

Vannak azonban olyan alkalmak, amikor a csoport együtt megy el, pl. vonaton való utazás, kirándulás. Az élmények egyeztetése, rendszerezése a közös napi tevékenységekben történik.

A matematikai ismeretek egy része kötetlen formában, illetve az 5-6-7 éves gyermekek számára mikrocsoportban kötelező jelleggel történik. A fejlesztés során munkalapokat, feladatlapokat egyénre szóló feladatokat is tervezünk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- A gyermek képes arra, hogy az óvodapedagógus kérdéseit megértse, utasításait kövesse.
- Matematikai jellegű problémákról gondolatait szabadon elmondja, egymás állításainak igazságát megítéli, esetenként javítja tévedését.
- Képes tulajdonságok szerinti válogatások folytatására, sorba rendezésére.
- Érti és helyesen használja az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással az elemek színétől, méretétől elrendezésétől elvonatkoztatva is.
- Elő tud állítani különféle elemekből bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet.
- Tárgyakat meg tud számlálni 10-20-as számkörben
- A térben és síkban jól tud tájékozódni, kialakul oldalisága.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, felismerni.
- Képes az időbeli relációk felismerésére.
- A tevékenységeknél érvényesíti problémamegoldó képességét.

12.7. Munka jellegű tevékenységek

Cél

- Az egyes munkafolyamatok megismertetése.
- Olyan készségek, képességek és tulajdonságok kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, kötelességük teljesítését.

Feladat

- Különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, azok feltételeinek biztosítása.
- A munka jellegű, játékos tevékenységek során annak megtapasztaltatása, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, kellemesebbé teheti környezetét.
- A gyermekek önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése

Az **önkiszolgálás** során a gyermekeket folyamatosan szoktatjuk az önálló, öntevékeny, önkiszolgáló munkára, ahol egyéni fejlettségüknek megfelelő feladatokat bízunk rájuk. A felnőtt segítségével ismertetjük meg a testápolás, öltözködés, a kulturált étkezés szokásait, mely az egészséges életmódjuk ki-alakítását segíti elő.

A **csoporthoz tartozó végzett munka** minden gyermekre kiterjedő alakító tevékenység, mely a hasznosságon túl esztétikai értékeket is képvisel.

Az **alkalomszerű munkák és megbízások** az ünnepek előtti készülődést, a takarítást, teremrendezést, a csoportszoba együttes díszítését foglalja magába. Heti egy alkalommal zöldség, illetve gyümölcssalátát készítünk. A saját termésű és otthonról hozott gyümölcsöket befőzzük, savanyúságot készítünk. Alkalmanként /karácsony, anyák napja/ a gyermekekkel együtt készítjük el a vendégváró süteményeket.

A környezetgondozás magába foglalja az élősarok, az akvárium rendbetételét, a szobanövények, veteményeskert gondozását, illetve az állatvédelmet – télen a madáretető kihelyezését, folyamatos feltöltését. A munka jellegű tevékenységekhez megfelelő méretű eszközöket biztosítunk a gyermekeknek. Megteremtjük a biztonsági feltételeket /eszközök rendeltetésszerű használatával/ a balesetek, sérülések megelőzése érdekében.

A **napi segítők munkáját** a gyermekek fejlettségétől függően vezetjük be, és fokozatosan bővítjük. Ide tartozik a terítés, a teremrendezés, az udvar rendbetartása, segítség társaknak és a felnőtteknek. A napi segítők kiválasztásánál lehetőség szerint minden gyermek sorra kerülésére ügyelünk.

A fejlődés várható eredménye

- Munkavégzés közben fejlődik személyisége, alakul a munkához szükséges attitűdje, képességei, készségei, tulajdonságai.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha kötelességüket teljesítették.
- Önállóan, igényesen végzik a munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek növények és állatok gondozásában.
- Ismerik a szerszámok és munkaeszközök használatát és tárolási helyét.
- Bizalommal fordulnak segítségért egymáshoz és az óvoda dolgozóihoz.

12.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a szervezett tanulás alatt a játékba integrált tanulást értjük, mely a nap egészét áthatja. A tevékenységek közben újabb és újabb tapasztalatokhoz juttatjuk a gyermekeket, folyamatosan követve és segítve az egyes gyermekek tanulási képességeinek alakulását.

Cél

- A gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése
- A gyermekek önbizalmának erősítése, a kudarcok elkerülésének érdekében olyan elfogadó légkör teremtése és fenntartása a gyermeki tévesztés természetes.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.
- A gyermekek kíváncsiságára, megismerési vágyára épülő készség-, képesség- és jártasság kialakítása, kompetenciafejlesztés.
- Valóság-hű észlelésre, figyelem összpontosítására, problémamegoldó és kreatív gondolkodásra nevelés.

Feladat

- A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvodapedagógus megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása.
- A gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak célirányos bővítése, a megismerési képességek fejlesztése.
- A környezet önálló megfigyeltetésére, felfedezésére, óvására nevelés.
- A tanulást támogató feltételek (cselekvő aktivitás, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének) biztosításával felismerések, próbálkozások támogatása, az érdeklődés ébrentartása.
- A felfedezés lehetőségeinek biztosításával a kreativitás erősítése.
- Kitartás, pontosság, feladattudat, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás fejlesztése, saját teljesítő képesség megismerése.

A tanulás formái

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása, a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás;
- kezdeményezett tevékenységi formák.

A tanulás tartalma

- Óvodánkban a tanulást a játék motivációs bázisára építjük. A játékot tekintjük a legfőbb ismeretszerzési lehetőségnek, melyen keresztül megismerjük a gyermekek egyéni sajátosságait is.
- A játék folyamatában történik a műveltségterületek elsajátítása, amelyek egymásra épülve alkotják nevelésünk komplexitását.
- Nevelésünkben a gyermek és a természet kapcsolatát helyezzük a tevékenységek középpontjába.
- A folyamatos és alkalmi megfigyelések kapcsán, sokoldalú érzékelés biztosításával,

kívánjuk elérni a későbbi belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést.

- A gyermekek aktivizálásának legtermészetesebb helyzetait használjuk fel a tanulásra.
- Ahhoz, hogy ismereteik ténylegesen bevésoódhessenek és rendszeressé válhassanak, sok - sok próbálkozásra, kísérletre, saját tapasztalatszerzésre adunk lehetőséget.
- Minden gyermek számára biztosítjuk a pozitív és negatív élmények feldolgozását, a külső ingerek belsővé válását, harmonikus személyiségfejlődést.
- A megismerést, a gondolkodásfejlesztés folyamatát a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére az óvodai és óvodán kívül szervezett tapasztalásra építjük.
- Az észlelést sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk.
- Hangsúlyt fektetünk arra, hogy fogja meg, tapogassa meg az eszközöket, manipuláljon a tárgyakkal. Mindezekhez olyan légkört alakítunk, amelyben a gyermekek szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykedhetnek.
- A fejlődést állandó folyamatnak tekintjük, a feladatokat minden esetben a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazítjuk. Sikerélményhez juttatjuk az egyes gyermeket, így növeljük önbizalmukat, önállóságukat.
- Nagy súlyt helyezünk a tanulási folyamatban gyermekeink élményeinek meghallgatására.
- Arra törekszünk, hogy gyermekeink nyitottak legyenek a külvilágra, kérdezzenek, legyenek érdeklődők.
- A mikrocsoportos fejlesztések alkalmával fontosnak tartjuk a kötöttséget, ebben tudatosan, tervezett módon történik a fejlesztés.
- A mikrocsoportos fejlesztésben nagyobb lehetőséget látunk az egyéni bánásmódra.
- Egy-egy tevékenységre többször is visszatérünk, hogy legalább egyszer minden gyerek részt vehessen az adott tevékenységben.
- Ha valamely gyermeknél egyes területen lemaradást tapasztalunk, visszatérünk rá és fokozatosan terhelve juttatjuk magasabb szintre.
- A kimagasló képességű gyermekek számára egyéni, differenciált fejlesztéssel próbálunk újabb ismereteket nyújtani.
- A tanulást a gyermekek részéről spontán folyamatként értelmezzük, az óvodapedagógus részéről tudatos, célszerű, egyénre szabott fejlesztésként.

- A gyerekek fejlettségéről egyéni fejlettségmérő lapot vezetünk, ahol nyilvántartjuk fejlettségi szintjüket. Ennek alapján tervezzük meg a tevékenységformákat, a gyermekeink továbbfejlesztésére, illetve a lemaradók felzárkóztatására.

Ezen tevékenységi formák segítségével érjük el, hogy fejlődjön, kialakuljon:

- szándékos figyelmük,
- kitartásuk,
- önfegyelmük,
- türelmük, feladattudatuk.

Így jutunk el odáig, hogy az óvodai élet befejezésekor gyermekeink alkalmassá válnak az iskolai élet és a tanító elfogadására.

A fejlődés várható eredménye

- A gyermekeink önállóan tudjanak konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetéseket levonni.
- Alakuljon ki a koruknak megfelelő feladat tudatuk, reális énképük, figyelemkoncentrációjuk
- Cselekvésekbe ágyazva szerezzék meg ismereteiket
- Önálló megfigyeléseket, kutatásokat legyenek képesek végezni, problémahelyzetek megoldására törekedjenek, bátran kérdezzenek
- Fedezzenek fel konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat
- Gondolataikat legyenek képesek érthetően szavakba, mondatokba formálni Érdeklődjenek környezetük iránt
- Egyre több szabályhoz tudjanak alkalmazkodni, szükségleteik kielégítését képesek legyenek irányítani.
- Képesek lesznek fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel, gyermektársaikkal.
- Szándékos figyelmük megjelenik, tartalma terjedelme növekszik, átvitele és megosztása könnyebbé válik
- Az elemi fogalmi gondolkodásuk alapjai megjelennek.
- Kialakul az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki, szociális érettségük.
- Minden gyermek a képességeinek megfelelő iskolatípusba kerül

13. AZ INTÉZMÉNY SAJÁTOS FELADATAI

13.1. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Gyermekintézmény lévén természetes, hogy programunkban kiemelt feladatként jelenik meg az egyéni sorsokkal való törődés, a családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra való törekvés.

Kötelez bennünket ilyen irányú munkánk hosszú hagyománya, valamint a Gyermekvédelmi Törvény, mely jogi és anyagi keretet szab a gyermekközpontú, humánus, a családokat segítő gyermekvédelmi rendszer működésének.

Cél

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- A gyermekek, szülők és dolgozók körében a „másság” elfogadtatása.
- A kedvezőtlenebb helyzetű társadalmi réteg tagjainak gyermekei számára az életben való boldogulás érdekében esélyegyenlőség biztosítása
- A családi környezetben bármely okból fejlődésében akadályozott, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve sajátos nevelési igényű, BTM-es gyermek védelme, nevelése
- A kiemelkedő képességű gyermekek nevelése, tehetséggondozása
- Gyermekközpontúság, gyermeki jogok, érvényesülésének biztosítása
- Integráció

Feladat

- Lehetőségeinken belül megadni minden segítséget a hátrányok kompenzálásához a családgondozás és az egyéni bánásmód keretei között, ehhez intézményi gyermekvédelmi felelős biztosítása
- A gyermeki – szülői jogok megismertetése és érvényesítése az intézményben.

- Biztonságos, egészséges óvodai környezet megteremtése.
- Intézményen belül szociális szolgáltatások megszervezése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel.
- A gyermek képességének megfelelő pedagógiai ellátás biztosítása
- Együttműködés a gyermekvédelmi partner társszervekkel.
- A gyermeket, családot megillető kedvezményekhez való hozzájutás elősegítése.
- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.
- Hatósági eljárás kezdeményezése a gyermekbántalmazás, súlyos elhanyagolás, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén
- Az óvoda és a jelzőrendszer szereplőinek kölcsönös együttműködése, tájékoztatása
- Családban történő nevelkedés elősegítése
- Az intézménybe járó gyermekek problémáinak felismerése, kezelése, esetek feldolgozása, orvoslása
- A gyermekeket érő károsító hatásokat megelőzni, enyhíteni, elhárítani
- Olyan óvodai nevelés biztosítása, amely a gyermekek számára lehetővé teszi az egyenlő hozzáférést, segíti az előítéletek megszüntetését

Konkrét feladataink:

Prevenációs feladatok:

- Veszélyeztetett, vagy hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének elősegítése, óvodába járásának figyelemmel kísérése
- Gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása intézményen belül és családban, szükség esetén javaslat, óvó –védő intézkedésre
- A család szociokulturális hátterének megismerése

Prevenációs és korrekciós feladatok:

- A problémával küzdő gyermekek esetében az okok felismerése szükség szerint szakemberek bevonása

- A gyermekek óvodába járásának figyelemmel kísérése, szükség esetén jelzések megtétele.

Óvó –védő feladataink:

- Szociális szolgáltatások megszervezése, ellenőrzése
- Egészségügyi szűrővizsgálatok megszervezése, előkészítése

Szociális feladatok:

- Szociális kedvezmények biztosítása
- Szociális ellátások nyújtása

Korrektív feladatok:

- Felzárkóztatás érdekében fejlesztési feladatok meghatározása, fejlesztési terv alapján – egyéni fejlesztés, egyéni bánásmód szerint
- Szülőkkel megfelelő partnerkapcsolat kialakítása, szükség és igény esetén tanácsadás, szakemberek bevonása

Speciális feladat:

- Partnerkapcsolat kiépítése, fenntartása gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, integrált, differenciált, nevelése, fejlesztése

Baleset-megelőzés pedagógiai feladatai:

- A gyermekek részére az egészségük, testi épségükhöz szükséges ismeretek átadása, magatartási szabályok tisztázása, balesetek elkerülésének megelőzése
- Gyermekbalesetek esetén a szükséges intézkedések megtétele, felelősök kijelölése
- Kirándulások előtt szülők beleegyezésének kikérése, aláírással hitelesítve
- Mozgáshoz használt eszközök, játékszerek és más tárgyak állapotának folyamatos ellenőrzése
- Veszélykerülő magatartási formák, technikák megtanítása

Intézményvezető, vezető helyettes, gyermekvédelmi felelős feladatai:

Az intézményünkben történő gyermekvédelmi munka koordinálását gyermek- és ifjúságvédelmi feladatokat az intézményvezető látja el.

- Törvényi előírások figyelemmel kísérése, átadása és betartása.
- Óvó –védő intézkedések meghatározása, személyi felelősség kérdésének rögzítése, Házirendben, SZMSZ-ben
- Gyermekvédelmi munka összehangolása,
- Évenkénti szűrő vizsgálatok megszervezése
- Egészséges életmód biztosítása érdekében az étkeztetés körülményeinek, minőségének, mennyiségének ellenőrzése
- Esélyegyenlőség érvényesülése érdekében iskolaérettség elősegítése, figyelemmel kísérése
- Gyermekkel kapcsolatos adatok nyilvántartása, adatvédelmi törvény betartása
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek felkutatása, figyelemmel kísérése
- Szülők tájékoztatása az elérhetőségről, annak módjáról, segítő szervek nevééről
- Kapcsolattartás a jelzőrendszer képviselőivel, esetmegbeszéléseken, konzultációkon való részvétel
- Gyermekvédelmi tevékenység összehangolása óvodán belül az óvodapedagógusok között, segítségadás,
- Nyilvántartás vezetése hátrányos és veszélyeztetett gyermekekről és a megtett intézkedésekről
- Kapcsolatot tart és együttműködik a Családsegítő- és Gyermekjóléti Szakszolgálattal, Pedagógiai Szakszolgálat, Gyámügyi Hivatallal, Kisebbségi Önkormányzattal, védőnőkkel.
- Szükség szerint jelzés a Gyermekjóléti Szolgálatnak illetve családlátogatás végzése, környezettanulmány készítése

- A gyermekvédelmi munka központi gondolata a megelőzés.
- Esetmegbeszélések, konzultációk csoportonként, óvónőkkel
- Problémás gyermekek szakemberhez irányításának segítése
- A gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai vélemény elkészítése

Óvodapedagógusok kiemelt feladatai:

- Gyermekvédelemmel kapcsolatos célok és feladatok figyelemmel kísérése és azok megvalósításában aktív részvétel: jelzések fogadása, okok feltárása, kezelése
- Felzárkóztatás módjának, menetének meghatározása
- Felzárkóztatás, együttműködés logopédussal, szakszolgálatok munkatársaival
- Szükség szerint jelzések fogadása, továbbítása, gyermekvédelmi felelős, óvodavezető, gyermekjóléti szolgálat felé
- Indokolt esetben családlátogatások elvégzése, környezettanulmány készítése
- Fogadóórák, esetmegbeszélések szükség szerint
- Fejlesztési terv alapján –a fejlesztési területek figyelembevételével - egyéni fejlesztés, differenciálás: szociális érés elősegítése, kognitív képességek fejlesztése
- Balesetek elkerülése érdekében magatartási szabályok elsajátíttatása, megfelelő ismeretek nyújtása csoportnaplóban való rögzítése

Elveink

A gyermekvédelem fontos alapelve a nevelési hatások összehangolása a fejlődő személyiség veszélyeztetettségének megelőzése érdekében.

A gyermek nevelése a család joga és kötelessége. Ezt tiszteletben tartva erősítjük a szülők felelősség-érzetét, hangsúlyozva a családi nevelés fontosságát.

Személyes kapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel.

A titoktartási kötelezettség természetesen minden, családokat érintő kérdésben érvényesül.

Az óvodák hagyományos együttműködését a családokkal, új szemlélettel, új formákkal gazdagítjuk. A család mással nem pótolható, elsődleges szocializációs szerepét a legtöbb esetben igyekszik betölteni. Az óvodai nevelés elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik. A társadalmi folyamatok nemkívánatos hatására és egyéb okok miatt a család funkciói sérülhetnek.

Előfordul, hogy az óvodának át kell vállalnia a család által meg nem oldott feladatokat is, a gyermek érdekében. Ilyen esetben az óvoda jelenti a gyermek számára a biztonságot, a családi fészek melegét. Ezekben, a családokban is keressük az együttműködés lehetőségét.

Lényegesnek tartjuk a családokhoz való közeledés szemléletét. A kapcsolatkeresésben, kapcsolatteremtésben a kezdeményező szerepet vállaljuk.

A jól működő családok szokásainak, értékrendjének megismerését ugyanolyan fontosnak tartjuk, mint a krízishelyzetben lévő családokét. Tapintattal és körültekintéssel segítjük a szülőket abban, hogy feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék. Ezt kívánja meg a gyermek érdeke, a nevelőmunka sikeressége.

A gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése, fejlődésének követésével együttesen történik. Az esetleges elakadás feltárásának folyamatában megjelenik a családi nevelés feltérképezése is. A megfelelő, őszinte kapcsolat a szülőkkel alapvető feltétel a problémák közös megoldásához.

Feladatunk az esélyegyenlőtlenség csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtésével a ki-alakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.

Intézményen belüli tevékenységek, feladatok

- óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (felügyelet, étkeztetés, segélyjavaslat, ingyenes ruhasegély, stb.)
- logopédiai, gyógypedagógiai ellátás biztosítása
- egyénre szabott fejlesztési tervek készítése, fejlesztés, a fejlesztés nyomon követése
- közös kirándulás szervezése
- a szülőkkel való kapcsolattartás egyéni formáinak kidolgozása (az éves munka-tervben rögzítve)

Kapcsolattartás a gyermekvédelmi társszervekkel

A részletes kapcsolattartást az intézményi partnerazonosítás kommunikációs táblája tartalmazza, mely megtalálható az óvodában. Ebben a táblában minden partnerünket jelöljük, és szabály szerint frissítjük.

Várható eredmény

- Érvényesülnek a gyermeki jogok.
- Megvalósul a szociálisan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekek felzárkóztatása, tehetségfejlesztése.
- Folyamatos, egymást segítő kapcsolat alakul ki a rászoruló családok és óvoda között.
- Csökken az esélyegyenlőtlenség.

13.2. Sajátos nevelési igényű gyermekfejlesztés, *esélyegyenlőség* - az egyenlő hozzáférés biztosítása

Az esélyegyenlőség megvalósításának alapfeltétele a diszkriminációmentesség, szegregációmentesség és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek oktatási és társadalmi integrációjának előmozdítása.

Célunk: A hátrányos helyzetű és speciális szükségletű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása az együttnevelés megvalósításával.

Helyi nevelési programunkban felvállaltuk a hátrányos és a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését.

A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése a szokásos differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást és kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokkal való együttműködést is igényel. Óvodánkban gyógypedagógus, heti rendszerességgel egyénileg foglalkozik ezekkel a gyermekekkel. Nagyon sok óvodánkban a beszédhibás gyermek, ezért nagy szükség van a logopédus munkájára. A logopédiai fejlesztés a Pedagógiai Szakszolgálat segítségével valósul meg. A csoportban dolgozó óvodapedagógusok integráltan, a többi gyermekekkel együtt fejlesztik

a sajátos nevelési igényű gyermekeket, hiszen az ő esetükben is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk. A sérülés mértékétől függően. Célunk az alkalmazkodó készség alakítása, az akaratereő fejlesztése, önállóságra törekvés, együttműködés alakítása.

Mindezek elérése érdekében arra törekszünk, hogy a gyermekek csak annyi segítséget kapjanak, hogy önállóan tudjanak cselekedni. A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai - konduktori komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira építjük

Az alapidokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek. Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- Sajátos nevelési igényű gyermek, .
- Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
- Kiemelten tehetséges gyermek,

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Célunk:

- A sajátos nevelési igényű gyermek önmagához viszonyított fejlődésének biztosítása ép gyermekcsoport közösségében, pozitív ráhatásokra építve
- Az ép gyermekek esetében: az ember, mint érték megtapasztalása, a „mással” szembeni tolerancia és segítő szándék belsővé tétele
- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori sajátosságokhoz igazodó segítség adása annak érdekében, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek az átlagos képességű gyermekekhez minél jobban közelítő személyiséggé váljanak

Feladataink:

- Befogadó, másságot elfogadó környezet biztosítása
- Különleges gondozást igénylő gyermekek ellátása
- A fokozott érzelmi igények kielégítése
- A sérülés mértékétől függő alkalmazkodó képesség, akaraterő, önállóság, együttműködő készség kialakítása
- A szokásostól eltérő fejlesztő eljárások alkalmazása
- A képességek egyenlenségéhez igazodó, sérülés specifikus egyéni fejlesztés, különös tekintettel a kompenzációra
- Az értelmi képességek korrekciója az egész személyiség fejlődése érdekében Egyéni fejlesztési terv kidolgozása a felmérés alapján
- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a jobb teljesítményt mutató területek felismerése, gondozása, megerősítése a harmonikus pszichés fejlődés érdekében
- Kapcsolattartás a szülőkkel, pedagógusokkal, szakszolgálatokkal
- A sikeres integráció feltételei, közé tartozik a pedagógusok, szülők, óvodai dolgozók attitűd váltása, innovatív szemléletmódjának kialakítása.
- Amennyiben valamelyik félben nincs meg a befogadás, együttműködés szándéka, akkor nem beszélhetünk sikeres integrációról.

Óvodánkban egy fő gyógypedagógus foglalkozik az enyhén értelmi sérült gyermekekkel. Az SNI beszédhibás gyermekek fejlesztését logopédus végzi. Az egyéni fejlesztésekre fejlesztő szoba áll rendelkezésre

Gyógypedagógus feladatai:

- A rehabilitációs /rehabilitációs foglalkozások megtartása, ezekről az egyéni fejlődési lap vezetése
- Fejlesztési terv készítése a fogadó pedagógussal, az adott intézményben dolgozó gyógypedagógussal, fejlesztő pedagógussal együttműködve
- Rendszeres konzultáció, módszertani segítségnyújtás az SNI gyermek pedagógusainak

Minden egyéb tevékenység normál óvodai foglalkozások keretében történik. Hangsúly az együttes tevékenységen, közös játékokban, kölcsönös kommunikációban van.

A nevelés hatására fejlődik a gyermekek alkalmazkodó képessége, akaratereje, önállósága, együttműködési készsége. A sikerkritérium minden esetben a gyermek beilleszkedése, önmagához képest való fejlődése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére:

- Gyermekenként változó a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől
- Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt
- A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így alakul önbizalma és környezetéhez való visz

Beszéd fogyatékos gyermekek integrált nevelése

A beszéd fogyatékos /súlyos, akadályozott beszédfejlődésű gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája, illetve a beszédhibához csatlakozó tanulási és /magatartási zavara miatt eltérően fejlődik. Mindez az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszéd szervek gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában, a szegényes szókincsben, a beszédmozgásokról szerzett emlékképek felhasználásának hiányában, a grammatikai fejletlenségében az utánzó képesség gyengeségében nyilvánul meg.

A fejlesztés tartalma:

Az óvodai nevelés során az anyanyelvi nevelés, a kommunikáció, a vizuomotoros koordinációs készség fejlesztése a speciális terápiák alkalmazása (dyslexia - prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.) segít az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérésében.

Enyhén értelmi fogyatékos gyermekek integrált nevelése

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározott a nem fogyatékos óvodáskorúakkal történő együtt nevelés. A spontán tanulást, a társakkal együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az, élmények tapasztalatok és minták, amelyet a gyermek a kortárs csoportban megél.

Dyslexia prevenció

A dyslexia prevenció célja: az olvasáshoz szükséges készségek kialakítása.

A fejlesztés tartalma:

Az olvasástanulás fontos része a készségfejlesztés. A készségfejlesztés célja az, hogy kialakuljanak a betűtanulás feltételei. Ez a részképességek különböző eltérései miatt igen sokrétű tevékenységet kíván tőlünk, pedagógusoktól. A készségfejlesztés során a legfontosabb feladatunk a vizuális észlelés fejlesztése, hiszen ez a tanulási folyamatok szerveződésének, így az olvasás elsajátításának is sarkalatos pontja.

(Tehát ha észre vesszük, hogy valamelyik gyerekünknek kialakulatlan a térbeli tájékozódó képessége, testsémája, bizonytalan a ritmusérzéke, szegényes a szókincse, beszédhibával küszködik nehezen differenciálja zöngés-zöngétlen mássalhangzókat, vagy nem szereti a meséket, verseket, mondókákat, és ha ezekből a jelekből 2-3 fellelhető, dyslexia-prevenciós módszert kell alkalmaznunk).

A dyslexia-prevenciót Csabay Katalin: Lexi című könyve valamint Juhász Dóra - Tar Mónika dyslexia megelőző programja segítségével végezzük.

A készségfejlesztés területei:

- Mozgásfejlesztés
- Testséma fejlesztés
- Percepciófejlesztés

Grafomotoros fejlesztés

Óvodánkban a tanév elején gyógypedagógus méri fel a gyerekek grafomotoros képességeit és a Marosics-féle DPT teszt segítségével a dyslexia-veszélyeztetett gyermeket is kiszűri.

A graffomotoros fejlesztést Juhász Dóra-Tar Mónika:

Grafomotoros fejlesztési programja segítségével végezzük.

A grafomotoros fejlesztés célja:

Az írástanuláshoz szükséges finommozgások kialakítása, vizuális megfigyelő és elemző képesség, valamint a grafomotoros képességek fejlesztése.

Feladata:

- szem-kéz koordináció fejlesztése,
- az íráshoz szükséges testhelyzet begyakorlása, a helyes írószer tartás elsajátítása, a laza csuklómozgás beidegzése,
- a formaemlékezet fejlesztése,
- az irányok differenciálása,
- az ábrázoló készség fejlesztése,
- az írni tanuláshoz szükséges betűelemek elsajátítása.

Mozgásfejlesztés

A sérülésnek megfelelő mozgásterápia anyagának kidolgozása szakember igénybevételével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Olyan másságot elfogadó, sikeres próbálkozásokat értékelő, segítő környezet kialakítása, mely elősegíti a sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest leghatékonyabb fejlesztését, szocializálódását.
- Azoknak a területeknek felismerése és gondozása, amely területeken a sajátos nevelési igényű gyermekek kiemelkedőbb teljesítményre képesek.
- A speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, ezek segítségével szűkebb és tágabb környezetük megismertetése.

- Testi fogyatékosok esetében az akadálymentes közlekedés, megfelelő mozgás- és élettér biztosítása, szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.
- Az óvodapedagógus segítse a sajátos nevelési igényű gyermekek közös játékban való részvételét, a közösséghez való alkalmazkodásukat.
- A viselkedésformák megtanulásának és gyakorlásának segítése, a közösség előtti bátor szereplés motiválása.
- Kiemelt feladat az önkiszolgálás megtanítása.
- Nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése.
- Beszédértést, szájolvasási készséget fejlesztő helyzetek beépítése a mindennapi tevékenységekbe.

Sikerkritérium: Minden gyermek egyéni képességeihez mérten fejlődjön.

13.3. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, migráns gyermekek differenciált fejlesztése

Cél:

- Az intézményünkbe járó HH, HHH, migráns gyermekek megfelelő képzése, fejlesztése, felzárkóztatása
- HH, HHH, migráns gyermekek teljes körű beóvodázása és ellátása
- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.

Feladat:

- Inger gazdag érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése
- Kapcsolat felvétel a családokkal, a szociokulturális háttér feltérképezése
- A szülők nevelő partnerként való elfogadása
- Hátrányos helyzetű gyermekek közösségbe való beilleszkedésének elősegítése

- Máság elfogadtatása a gyermekekkel, szülőkkel, dolgozókkal
- A fejlesztés, felzárkóztatás feltételeinek megteremtése
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása. A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.

Folyamat:

- A gyermekek óvodába érkezése idején érzelmi biztonság megteremtése. Az integrációt elősegítő gyermekcsoport csoport kialakítása.
- A családi környezet megismerése / Környezettanulmány, családlátogatás/
- A gyermekek beilleszkedési nehézségének, szorongásának feloldása
- Szülőkkel partneri viszony kialakítása és fenntartása
- A gyermekek önkifejezésének fejlesztése játékon, bábjátékon, mesén, kreatív tevékenységeken keresztül
- Könyv és információ hiány miatt fogalomalkotásuk fejlesztése, a beilleszkedési kudarcok csökkenése
- Alkalmazkodó készség növelése /énekes játékok, népi játékok, néptánc/
- Az iskolakezdéshez szükséges képességek és készségek fejlesztése

A fejlődés várható eredménye:

- HH, HHH, migráns gyermekeink a szokások, szabályok, normák elsajátítása által a közösségünk elfogadott, aktív tagjává válik.
- Értelmi, érzelmi, mentális és szociális érettségük korosztályuknak megfelelő.
- Iskolakezdés megfelelő időben
- Rendszeresen járnak óvodába

Nevelőtestület együttműködése

- Rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével
- Esetmegbeszélések
- Hospitálások

Személyi feltételek

- óvodapedagógusok
- gyógypedagógus
- nyelv- és beszédfejlesztő óvodapedagógus
- gyógytestnevelő óvodapedagógus
- gyógypedagógiai asszisztens
- differenciáló szakpedagógus
- dajka.

Tárgyi feltételek

- A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik.
- egyéni fejlesztéshez képességfejlesztő játékok,
- vizuális eszközök,
- vizuális tábla,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök hengerek, Ayres, Wesco eszközök,)
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

13.4. Kiemelten tehetséges gyermek nevelése

Cél:

A tehetségigéretes gyermek felismerése, fejlődésének elősegítése.

Feladat

- Megfelelő környezeti feltételek megteremtése, derűs, nyugodt inkluzív óvodai légkör biztosítása.
- A fejlődés feltételeinek biztosítása (eszköz, anyag, hely, idő), speciális szükségletek kielégítése
- Biztatás, támogatás, tevékenységek biztosítása.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése:
 - Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás)
 - Speciális képességekben (zenei, ábrázoló, matematikai, pszichomotoros, szociális)

- Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)

- A szülősegítése gyermeke nevelésében
- A gyermekek megfelelő iskolaválasztásának segítése

Megvalósulás folyamata

- Differenciált feladatátadással egyéni, páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése
- Kiemelkedő képességű gyermekek számára fejlesztési terv készítése, a tehetséges gyermek „erős oldalainak” megerősítése, a fejlesztési eredmények rendszeres értékelése
- Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása
- Képességeiknek megfelelő nevelési időn kívüli foglalkozásokra történő irányítás

A fejlődés várható eredménye

- A gyermek igényli kiemelkedő képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belsőmotivációja a fejlődés
- Megtalálja kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet
- Képes önálló, látványos és színvonalas produktumok létrehozására

14. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

14.1. A csoport előrehaladásának értékelése

Cél

- A nevelés folyamatát nyomon követve a csoportok szokás- és szabályrendjének megfigyelése, mérése, elemzése, értékelése, a kapott eredmények alapján továbbfejlesztés.
- A csoport előrehaladásának figyelemmel kíséréssel az óvodapedagógusok munkájának – „hozzáadott értékének” meghatározása

Méréseink:

- szociális helyzet mérése (a törvényi előírásoknak megfelelően),
- szociometria,
- készség- és képességszint mérés csoport- és egyéni szinten,
- tanköteles korú gyermekek szűrése Sindelár módszerrel minden év októberében,
- óvodába lépéstől évenként az iskolába lépésig tart.

Csoport neveltségi szint mérése, értékelése

A csoport és a gyermekek harmonikus egyensúlyban történő fejlődése, a nevelés hatékonysága párhuzamosan kerül mérésre, értékelésre, figyelembe véve az esetlegesen felmerülő hangsúlybeli eltolódás hátrányos hatását.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait. A terv rugalmasan kezelhető, nem megmásíthatatlan.

Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésüknél alakulásáról. Az összegzett tapasztalatokra, valamint az éves mérési eredményekre épül a következő év, nevelési – fejlesztési tervezése.

Az óvodapedagógusi munka hatékonyságát a csoport egészének neveltségi szintje mutatja, amelyhez csoportonként tényfeltáró elemzés is társul. A csoporton belüli neveltségi szint személyes megfigyelésen alapul, amely a csoportban dolgozó két óvodapedagógus munkájának megfigyelésére épül, valamint az egyéni összegző mérés eredményeire.

A nevelési feladatok megvalósulását félévente kell a pedagógusnak értékelnie, amelyet a csoportnaplókban kell rögzíteni. Utal az utólagos elemzés-értékelés tapasztalataiból levonható következtetésekre, azok későbbi felhasználására. Az értékelés eredményeire építve kell a következő ciklus pedagógiai tervét elkészíteni, kiemelt fontosságú a fejlesztendő területek hangsúlyozása.

A tapasztalatok összegzése alapján történik az objektív értékelés, amely a további fejlesztés meghatározója.

14.2. A gyermekek értékelése

A pedagógus munkája során elengedhetetlen, hogy a gyermekeknek a mindennapi tevékenységek során visszajelzést adjon a végrehajtott feladatokban. Pozitív megerősítéssel, az elért eredmény tudatosításával további erőfeszítésre ösztönzi a gyermeket, ami kulcs a továbbfejlődéséhez. Az értékelésnek, objektívnek, érthetőnek és következetesnek kell lennie, mindig konkrét cselekvéshez kell, hogy kapcsolódjon. A pozitívumokra épülő, differenciált, fejlesztő értékelést részesíti előnyben a pedagógus. Fontos, hogy a gyermek fejlődését mindig önmagához viszonyítsa.

Módszerei megválasztásánál tudatosan figyel arra, hogy a tevékenykedtetés, az elkészített produktum, a tevékenységi tartalmakban lévő lehetőségek olykor magukba foglalják a gyermekek számára az önértékelés lehetőségét.

A pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások írásban rögzített dokumentumai jelentik a mérés, értékelés alapjait. Az egyéni fejlesztési terv az óvodák csoportnaplóiban található. Az egyéni fejlesztési tervek tartalma mindig az előzőleg elkészített mérés-értékelésekre alapozva készül el.

Az egyéni képességfejlesztés mindenhol érvényesül. Minden óvodapedagógus tudja, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Ehhez elengedhetetlen a fejlődési szakaszok nyomon követése, mérése, elemzése értékelése és a további fejlesztési menet meghatározása.

Kiemelt jelentőségű a gyermekek megfigyelése, a spontán és irányított szempontok alapján szerzett információk rögzítése.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumai:

- egyéni fejlettségmérő lapok,
- csoportnapló egyéni fejlesztési tervei

Egyéni fejlettségmérő lapok

A konkrét mérés elvégzéséhez nyolc **mérési terület** kijelölésére került sor, melyeket az intézmény nevelőtestülete határozott meg. Az egyes mérés területeihez több **szempont** tartozik, melyeknek a jellemzőire kíváncsiak vagyunk.

A gyermek fejlődésének nyomon követése érdekében az óvodába lépést követően két hónapon belül történik az első diagnosztikus mérés rögzítése, majd minden nevelési év végén.

Intézményi mérési, értékelési területek, szempontok

- mozgásfejlettség
- testséma fejlesztésének mutatói
- a gyermek téri tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettsége
- a gyermek finommotorikus koordinációjának fejlettsége
- a gyermek értelmi fejlettsége
- a gyermek nyelvi kifejezőképességének fejlettsége
- a gyermek szociális fejlettsége
- a gyermek szociális érettsége

A szülők évente kétszer, minden nevelési év januárjában és májusban kapnak a gyerekek fejlettségi szintjéről tájékoztatást, szöveges értékelést.

A rögzített adatokról mindenkor – egyéni fogadóóra keretében – a szülőket tájékoztatjuk, akik aláírásukkal igazolják, hogy részt vettek a tájékoztatáson, illetve nyilatkoznak egyetértésükről a rögzítettekkel kapcsolatosan.

15. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

15.1. Az óvodába lépés feltételei

Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, illetve a kettő és fél évet ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédképesség (legalább beszédértés),
- önálló mozgásképesség.

15.2. Az iskolába lépés feltételei, az óvoda sikerkritériuma

(A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére, illetve az alapprogram gyermekkép részében megfogalmazott elvárásokra épül óvodánk sikerkritériuma)

Programunkban kitűzött célok az optimumot tartalmazzák, melyet a gyermekek változó fejlődési üteme- és az egyéni eltérések miatt nem lehet egységesen megvalósítani. Ezért minden nevelési területre, évente kidolgozzuk a céloknak való megfelelés sikerkritériumát, (ezt az éves pedagógiai munkaterv tartalmazza).

A százalékos sikerkritériumokat évente és csoportonként és korosztályonként állapítjuk meg, mert a gyermekek adott évi összetétele nagymértékben befolyásolja a teljesítést.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal nagy egyéni eltéréseket mutatva. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor válik stabilá a gyermek, - testileg, lelkileg, szociálisan, pszichikusan – a sikeres iskolai élet megkezdésére, illetve ehhez kapcsoljuk mindazon mutatók összességét, amelyek az óvodáskor végére a fejlődés várható jellemzőjeként jelennek meg pedagógiai munkánk eredményeként.

Testi fejlődés alakulása

- Az egészségesen fejlődő hatéves korú gyermek eljut az első alakváltozáshoz.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró lesz.
- Mozgása összerendezett, mozgás – koordinációja és finommotoros készsége fejletté válik.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan tudja irányítani.
- Ismeri az irányokat, jól tájékozódik a térben.

Egészséges életmód szokásainak alakulása

- Kialakul az igénye az egészséges életmódra, az egészségmegőrzés szokásai iránt.
- Igényli a tisztaságot, ápoltságot, a rendet.
- Tisztálkodási, öltözködési teendőit önállóan, szükség esetén segítséggel végzi.
- Étkezési szokásaira a kulturáltság jellemző.
- Az önkiszolgálás természetes igényévé válik.

Érzelmi-, akarati élet, szocializáció alakulása

- Megfelelő önállósággal, önbizalommal és önértékelő képességgel rendelkezik.
- Képes önálló problémamegoldásra, az esetleges kudarcélmény elviselésére.
- Képes kapcsolatot teremteni gyermek és felnőtt viszonylatban egyaránt.
- Igénye a helyes viselkedési szabályok betartása.
- A helyes „Én” kép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzéke, képes a különbözőség iránti toleranciára.
- Erkölcsi érzelme fejlett, akarata és kitartása erősödik, megszilárdulnak a pozitív akarati tényezők.
- Társadalmi szerepkészítetése sokrétű.
- Az egyén sikere közös élménnyé válik, a közösség sikere büszkeséggel tölti el az egyént.
- Alkalmassá válik az iskolai élet elfogadására.

Az egyes tevékenységi területek fejlődési mutatóinak alakulása

Játék

- A játék segítségével pontosabbá válik érzékelése, észlelése, kialakul szándékos figyelme.
- Képes konstrukciókat előre megtervezni, majd játék végén produktumot felmutatni.
- Megérti és alkalmazza a játék szabályait, képes egyszerűbb szabályok alkotására.
- Igényli a társakkal való együttjátszást, képes szerepet vállalni.

Mozgás

- Mozgásigénye, mozgáskedve életvitelének részévé válik.
- Kialakul testsémája.
- Biztonságosan mozog, mozgását képes irányítani.
- Ismeri a téri irányokat.
- Finommotoros fejlettsége révén felkészül az írás tanulására.
- Akarata, bátorsága, önuralma, figyelme és egyéb jellemzői megerősödnek.

- Betartja a szabályokat, kialakul egészséges versenyszelleme.
- Mozgásos játékokat önállóan kezdeményez, esetleg szervez is.

Anyanyelv, kommunikáció, vers, mese, bábjáték, drámajáték

- A vers, mese igényéhez kapcsolódik a bábozás, dramatizálás, improvizálás, stb. ezeket önállóan kezdeményezi, szervezi.
- Műalkotásokra érzékeny, befogadó, beleélő, érzelmeket-, képzeletet működtető.
- Képes szorongásait feloldani, belső élményeit kiadni.
- Önmagát képes jól kifejezni, gazdag szókinccsel rendelkezik, szituatív.
- Anyanyelvi fejlettsége révén képes gondolatait, érzelmeit kifejezni.
- A kommunikatív jeleket értve és használva képes a folyamatos beszédre.
- „Beszédes” mozgáskultúrával rendelkezik.
- Művészeti értékekre érzékenyen reagál.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezi ki magát.
- Minden szófajt használ, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Végig hallgatja és megérti mások beszédét.

Rajzolás, mintázás, kézi munka

- A vizuális eszközöket, technikákat készség szintjén kezdi alkalmazni.
- Képessé válik mondanivalóját képi megjelenítésben kifejezni
- Környezete iránt igényessé-, a szép iránt nyitottá válik.
- Kialakult esztétikai érzéke alapján képes a szép meglátására.
- Formagazdagon építkezik, változatos eszközöket használ.
- Képes szóban kifejezni véleményét a látott alkotásokról.

Ének – zene, énekes játékok

- Felfedezi a hangok szépségét, képes másokkal együtt énekelni, dalos játékokat játszani.
- Kifejlődik zenei képzelete, alkotókedve alapozódik.
- Felismeri a ritmusváltozásokat, megkülönbözteti a hangszínek árnyalatait, felismeri és megnevezi a környezet hangjait, zörejeit.
- Esztétikusan, egy ütemben képes együttmozogni, változatos térformában „táncolni”.
- Önállóan használja a ritmushangszereket.
- Szívesen hallgat zenét és fakad dalra.

Külső világ tevékeny megismerése

- Pontos ismeretekkel rendelkezik önmagáról és a családjával kapcsolatos alapvető adatokról.
- Képes esztétikusan hatni környezetére.
- A természetes környezethez való viszonyulását pozitív attitűd jellemzi.
- Szereti és védi a természetet, növényeket, állatokat.
- Rendelkezik a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez és megóvásához szükséges magatartási formákkal és szokások ismeretével.
- Képes felismerni elemi matematikai ok-okozati összefüggéseket (mennyiség, nagyság, tér, forma, szín, számfogalom tekintetében).
- Megkülönbözteti az irányokat, érti és helyesen használja a névutókat (alá, fölé, közé, stb).

Munka jellegű tevékenység

- Örömmel végez munkát minden olyan területen, ahol arra szükség van.
- Munkavégzése igényessége tükrözi.
- Kialakul feladattudata, munkavégzésében kitartó.
- Segít önmagán, észreveszi, ha valamit el kell végezni.

Pszichikus fejlődés alakulása

- Érzékelése, észlelése differenciálódik.
- A közvetlen felidézés mellett kialakul a szándékos bevésés és felidézés.
- Megjelenik a szándékos figyelem és emlékezés.
- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása.
- Kreatív, önálló, tisztában van saját érkeivel, képes a konfliktusok kezelésére.
- Nyitott, érdeklődő, problémamegoldó, tanulásra fogékony, alkalmas az iskolába lépésre.

16. INTÉZMÉNYI SPECIÁLITÁSOK

16.1. Szabadidős tevékenység

A szabadidős tevékenységgel olyan szocializációs hatásoknak teremt a Tevékenységközpontú óvodai nevelési programja színteret, melynek átélése befolyásolja a személyiség pozitív formálódását, és más területen ezt az élményt nem tudja átélni a gyermek. Ebben a tevékenységben a gyermek szabadon, autonóm módon dönti el, hogy a felkínált lehetőségek közül melyik tevékenységben, melyik helyszínen vesz részt.

Célja:

- A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével az óvodán belül a gyermekek élet és mozgásterének kitágítása.
- Változatos, a gyermeki érdeklődéshez igazodó tevékenységek felkínálása, szervezése.
- A gyermeki önállóság, kezdeményezőkézség és döntési képesség kifejlődésének elősegítése.
- Az egyéni képességek megmutatása és kibontakoztatására lehetőség teremtése.
- Tehetséggondozás.
- Kommunikációs és kooperációs képesség fejlesztése.

Tartalma:

- Az óvónők által felkínált szabadidős tevékenységek.
- Szülők által igényelt szolgáltatások.

Az óvónők által felkínált szabadidős tevékenységek ajánlásai:

- Kézműves tevékenységek: nemezelés, agyagozás, barkácsolás, szövés
- Néptánc
- Bábozás, dramatizálás, drámajátékok
- Torna: zenés torna, talptorna, tartásjavító torna, versenyjátékok

Az adott tevékenységi körön belül a tevékenységek havonta változnak.

Ideje: hetente 1x délelőtt, heti rendben, és napirendben meghatározva.

Szülőknek felkínált és általuk igényelt szolgáltatások:

- Minden évben igényhez igazodva: hittan- néptánc

Ideje: hetente 1x délután - ingyenes szolgáltatás.

A tanév szabadidős kooperációs tevékenységeinek körét a munkatervben határozzuk meg, melyet az óvónők éves terveikben tevékenységre bontanak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A csoportok közötti átjárhatóságot fokozatosan vezesse be, hogy a gyermekek megszokják ezt az új formát és elvárásokat.
- A megváltozott körülmények figyelembe vételével, fektessen nagy hangsúlyt a szokások kialakítására.
- Keressen lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.
- A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségességét.

- Az eszközök biztosításával alkalmazkodjon a változó gyermeklétszámhoz.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermekek a megkezdett tevékenységeket fejezzék be /idő biztosítása/.
- Az óvónők mindig tudják, hogy a csoportjukba tartozó gyermekek melyik szabadidős tevékenységbe kapcsolódtak be, hol találhatóak.
- Ennek megvalósítására keressen lehetőséget /szemléltető tábla/ ahol a gyermekek maguk jelzik a felkínált tevékenységek közötti választásukat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Alkalmazkodni tud a megváltozott körülményekhez.
- Meg tanul gazdálkodni az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésére álló idővel.
- Önállóan dönt a tevékenységek közötti választáskor, és kitart döntése mellett.
- A megváltozott közegben más óvónőkkel, gyermekekkel való kapcsolatában nyitott, együttműködő és kezdeményező.
- Ismeri és kipróbálja képességeit.
- Önfegyelemmel, feladat- és szabálytudattal rendelkezik, mindig bejezi megkezdett munkáját.
- Az óvoda szűkebb és tágabb környezetében biztonsággal eligazodik.
- Képes létrehozni természetes anyagokból különböző technikával tárgyakat kézműves tevékenység közben.
- Szívesen és esztétikusan végzi a mozgásos, táncos népi játékokat.
- Aktívan együttműködik a drámafoglalkozásokon.

16.2. Néphagyományőrzés-néptánc

"Mindenki keresi, kutatja a gyökerekhez vezető, a tiszta forráshoz irányító utakat, vagy legalábbis a sivárnak tűnő hétköznapok elviseléséhez erőt adó szellemes gondolatokat az ismeretlen szerzőjű költészet világából."

/Dr. H. Tóth István/

Cél:

- Az óvodai nevelőmunkánkba épüljön be a néphagyományok - egyszerű, közérthető, gyermekekhez közel álló, élmény gazdag - értékeinek világa, melyek elősegítik személyiségük sokoldalú, harmonikus fejlődését.
- A néptánc eredetiségében való megismertetése, a nemzeti mozgáskincs alapjainak elsajátítása.
- Néptáncsoport működtetése, szabadidős tevékenység keretében.

Tartalma:

- A néphagyományok értékeinek megismerése természetes módon az óvodás gyermekek valamennyi tevékenységébe beépül.
- Szülő és gyermekek segítségével népi motívumok felhasználásával megfelelő hangulatot sugárzó óvodai környezet kialakítása.
- Hagyományőrző jeles napok megünneplésével bővüljön a kisgyermekek látóköre, tájuljon érdeklődése, szemléletmódja. /Részletes kidolgozás az 1.sz. mellékletben/
- A gyermekek és szülők segítségével, ovimúzeum kialakítása.
- Régi népviseleti ruhák megismerése.
- A szomszédos települések hagyományőrző csoportjaival való kapcsolattartás.
- A környék falumúzeumainak, tájházainak felkeresése, megismerése.
- Régi mesterségek fortélyainak megismerése: fazekas, fafaragó, bőrdíszműves, gyertyaöntő, cipész, varga, illetve suszter.
- Népi kultúrából átvett tevékenységek megismerése, végzése: szövés, fonás, nemezelés, hímzés, batikolás, tojásfestés, agyagozás.

- Természetes anyagok megismerése, felhasználása: csuhé, szalma, gyapjú, textíliák, gyékény.
- A népköltészet, népzene, népi játékok világának megismerése.
- A népi mozgásanyag elsajátítása: népi gyermekjátékok, táncmozdulatok. (Pl. csárdás, höcögő, sarkazó, hegyező, cifra, csapásoló)
- Népi motívumok felhasználásával kialakított óvodai környezettel a gyermekek esztétikai érzékének fejlesztése, a népművészeti eszközök, tárgyak és nemzeti értékeink megismertetése.

Az óvónő feladatai:

- Ismertesse meg a gyermekeket a hagyományörző jeles napok szokásaival.
- Irányítsa a gyermekek figyelmét a népművészeti alkotásokra, népi motívumokkal díszített régi eszközök, tárgyak, ruhák szépségére, megbecsülésére.
- Gyűjtsön igényes magyar népi gyermekdalokat, népdalokat, népköltészeti, népzenei alkotásokat.
- Ismerje a magyar táncművészet alapvető motívumait, - a gyerekek játékörömének és mozgásigényének színvonalas kielégítésével - alapozza meg a gyermekek tánc- és mozgáskultúráját.
- Gyermekeinket nem erőltetve, a spontaneitás és a fokozatosság elvét betartva, önbizalmat adva ismertesse meg a magyar néptánc alapjaival.
- A gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően tervezzen.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri a jeles napokhoz kapcsolódó népszokásokat.
- Tudják értékelni a "régi" tárgyakat.
- Esztétikai érzéke fejlődik, ízlése alakul.
- Kéz ügyessége fejlett, képes létrehozni természetes anyagokból különböző technikával tárgyakat.
- Ismeri és szereti a népmeséket, mondókákat, népi játékokat.
- Alkotó fantáziája a mozgásformák variálásával megjelenik.

- A táncos mozgások végzése egyöntetű, esztétikus.
- A helyes táncos testtartást tudják.
- Tud egyszerre táncolni és énekelni, a levegővel gazdálkodni.
- Tevékenyen, örömmel kapcsolódik be az élő hagyomány ápolásába.

16.3. Intézményi szintű programjaink

Célunk:

- Az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, mint külsőségében, min belső tartalmában.
- A nevelőmunka hatékonyságának növelése, közös élmények nyújtása.

Feladatunk:

- A szülőföldhöz való kötődés, hazaszeretet megalapozása.
- Ünnepek, ünnepélyek, hagyományok és jeles napok értékeinek megóvása, méltó ünneplésének megszervezése csoportszinten, óvodaszinten.

Programjainkba a szülőket is aktív közreműködőként kapcsoljuk be.

Dátum	Program, ünnep, rendezvény, megemlékezés megnevezése
Szeptember 30.	<u>Népmese napja</u>
Október 01.	<u>Zene világnapja</u>
Október 04.	<u>Állatok világnapja</u>
December	<u>Mikulás ünnepség</u> <u>Adventi készülődés</u> <u>Bábszínház</u> <u>Karácsonyi ünnepség az óvoda udvarán</u>
Február 02.	<u>Kirándulás a Fővárosi Állatkerthbe a Mackófesztiválra</u>
Február	<u>Farsang</u>
Március 22.	

Április 22.	<u>Békamentés Farnoszon: megemlékezés a Víz-világnapijáról</u>
Május első hete	<u>Látogatás a Maczó tanyára: megemlékezés a Föld napjáról</u>
Május 07.	<u>Anyák napja-ünnepély</u>
Május harmadik hete	<u>Madarak és fák napja-séta a tanösvényen, madárodúk megfigyelése...</u>
Május utolsó hete	<u>Gézengúz nap az óvodában: Játszóház, körhinta, pónilovaglás ...</u>
Június első hete	<u>Ballagás</u>
Június harmadik hete	<u>Év végi kirándulás</u>
	<u>Úszótábor</u>

Ünnepek ápolása

Március 15-én közös koszorúzás

Szülőknek, felnőtteknek szervezett rendezvények

Jótekonysági bál

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan részt vesznek az óvodai élet mindennapjaiban.
- Megalapozódik a szülőföldhöz való pozitív kötődés, hazaszeretet.
- Ragaszkodnak egymáshoz, kortárs kapcsolataik fejlődnek.
- Bizalommal fordulnak a felnőttek felé.
- Megalapozódik az ünnepekhez kapcsolódó szokás és normarendszerük, bíznak saját képességeikben.
- Örülnek az ünnepeknek, az ajándékozás örömeinek, aktívan részt vesznek az előkészületekben, öltözetükkel, megtisztelik egymást és az ünnepet.
- Kialakul az ünnepekhez szükséges megfelelő magatartásforma.
- A jó hangulatú, közös örömet jelentő ünnepek, hagyományok, jeles napok megtartása erősíti a gyermekben, felnőttben az összetartozás érzését, jó közösségé kovácsolja a csoportot, az egész óvodát.
- Ki alakulnak az egyéni és közösségi tulajdonságok.
- Megismerik a legfontosabb jeles napjainkat, népi hagyományainkat.

- A kiemelt bánásmódot igénylőgyermek, érdeklődéssel, örömmel vesz részt az ünnepeken, számára teljesíthető szerepet vállal, és sikerélményhez jut. A szülők elégedettek, büszkék gyermekeikre.

17. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

Mindannyiunk feladata a harmonikus, tartalmas, boldog gyermekkor kialakítása, megteremtése, biztosítása. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki egymás között és a társadalmi környezetünkkel.

Pedagógusainktól elvárás, hogy kommunikációjukat minden partnerrel (munkatársak, szülők, fenntartó, civil szervezetek, stb.) a kölcsönös megbecsülés, együttműködésre való törekvés, más véleményének tiszteletben tartása jellemezze. Kapcsolattartás során a gyorsaság, közvetlenség, többirányúság érdekében használnia kell a különböző infokommunikációs eszközöket, online csatornákat, pedagógiai partnereivel is a folyamatos információcsere biztosítása érdekében. Intézményünk rendelkezik 3 lappal, melyet használnak az óvónők elektronikus csoportnapló vezetéséhez, valamint foglalkozások motiválására, ismeretbővítésre. Intézményünk rendelkezik 3 lappal, melyet használnak az óvónők elektronikus csoportnapló vezetéséhez, valamint foglalkozások motiválására, ismeretbővítésre.

17.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

Együttműködés a szülőkkel

- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről
 - egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, gyermekmunkák bemutatása, elemzése,
 - szülők részvételi lehetőségének biztosítása a napi tevékenységek során

- Egyéni beszélgetések,
 - gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése,
 - a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése,
 - a család erőforrásainak feltárása
- Szülői közösségek kialakítása
 - SzSz tagság,
 - rendezvények szervezése pl. őszi programok, adventi előkészületek, farsang, évzáró, anyák napja, stb.

A gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlenek tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését, amelyet elsősorban a családnak kell megadni, de nyilván az óvodának kötelessége azt folytatni, kiegészíteni.

E felelősségteljes feladatnak csak a szülőkkel karöltve tudunk megfelelni, hiszen mindenkor a felnőtt generáció felelőssége, hogy mit ad át, milyen módszerekkel, hogy attól valóban fejlődjék, és egyre fejlettebb legyen a felnövekvő nemzedék

A gyermekek életvitelét a családok szokásrendszere határozza meg, ezért fontosnak tartjuk, hogy megismerjük azt, illetve törekszünk az óvodai szokásrendszer megismertetésére, hogy a kettőt összehangolva, közösen együttműködve fejlesszük a gyermekeket.

Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt, lehetőségeinkhez mérten mindenben partnerként segítünk, a jó kapcsolat kialakításában kezdeményezők vagyunk, de mi is elvárjuk az őszinte, segítőkész együttműködést.

A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak, nevelési elképzeléseinek különbözőségeit.

Partnerközpontú működésünknek alapvető feltétele, hogy a szülővel, gyermekkel, mint közvetlen partnerekkel megfelelő kapcsolatot alakítsunk ki.

Az együttműködés egy folyamat, amelyet nem csak időszakos cselekvések sorozatának tekintünk. Pontosán kell tudnunk, hogy mit várunk el egymástól, amelynek alapja a rendszeres vélemény feltárás, ami a minőségbiztosítás megvalósításának is egyik fontos alappillére.

A családdal történő együttműködést segítő szervezet a **Szülői Szervezet** működik, amely saját szabályzata alapján végzi munkáját.

Az együttműködés célja

- A szülő, gyermek, pedagógus hatékony együttműködése.
- Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.
- Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.
- A gyermekén keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre.

Az együttműködés feladatai

- Az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása az együttműködés érdekében.
- A családok életében azon pontok megkeresése, amelyen keresztül a gyermekek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út.
- A hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők továbbfejlesztése, a kevésbé jól működő formák elhagyása.
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
- Konkrét feladatok meghatározása az eredményes együttműködés érdekében.
- Az együttműködés koordinátorainak (felelőseinek) megválasztása, rögzítése.
- Együttműködési tartalmak meghatározása
- A partneri igények, elégedettség- és elégedetlenség mérési módjának meghatározása.
- A gyermeki, szülői és pedagógus jogok és kötelezettségek megismertetése.

Az együttműködés formái

A szülőkkel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik, hiszen az egyre csökkenő gyermek létszám és az a szemlélet, hogy az óvodai nevelés, szolgáltatás, feltételezi a menedzser szemléletű hozzáállást az óvoda részéről

Az intézmény menedzselése a szülő, gyermek felé:

- nyílt napok szervezése a leendő óvodásoknak;
- szülő fogadása, az óvoda bemutatása;
- szülői fórumszervezés, a leendő óvodások szülei számára;
- útmutatók, kiadványok, küldetésnyilatkozatok eljuttatása a leendő szülőknek, melyből megismerhetik a helyi nevelési program fő vonalait (helyi sajtó igénybe vételével).

A kapcsolattartás módjai intézményünkben

FORMÁLIS	INFORMÁLIS
családlátogatás	napi beszélgetések
értekezletek (réteg szülői értekezletek)	falitáblán közérdekű hírek
fogadóóra	szülő rendszeres tájékoztatása gyermeke egyéni fejlődéséről
SZSZ	esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával
kézműves délutánok	
kérdőívek	
közös ünneplések	

Az együttműködés várható eredménye

- Megteremtődnek azok az együttműködési formák, melyekkel közösen segítik a szülők és az óvoda a gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását.
- Az óvoda a szülőkkel karöltve, azonos célokkal, követelményekkel biztosítja a gyermekek fejlődéséhez a legoptimálisabb környezetet.
- A szülők naprakész információhoz juthatnak gyermekeik fejlettségéről.

17.2. Intézményen belüli kapcsolattartás

A nevelőtestület együttműködése

A szoros együttműködést segítik a közös rendezvényeink szervezésébe és közreműködésébe történő részvétel, a szakmai napok, nevelőtestületi értekezletek, előadások, bemutatók, team munkák szervezése.

Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk. Ennek érdekében pedagógusaink rendszeres hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel biztosítják a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését. A tevékenységeket követő, illetve az egyéb szakmai megbeszéléseken szakszerűen kifejtik álláspontjukat, nézeteltérés esetén kompromisszumra törekszenek pedagógusaink.

Az évenként indított munkaközösség, az év fő feladataihoz kapcsolódva szerveződnek, vagy folytatja tovább megkezdett tevékenységüket. Szakmai anyagok, ajánlások készítésével, mérésekkel, azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával aktív részesei az intézmény szakmai fejlesztésének.

A feladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait vesszük figyelembe. Ezáltal azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen jártasak legyenek, minél nagyobb siker-élményhez jussanak, sikeresen osszák meg egymás között a szerzett tudást, tapasztalatot, érzéik, hogy a közösség nélkülözhetetlen tagjai. A feladatok pontos, szakmailag tudatos elvégzése határidőre megtörténjen.

A csoportbeosztásnál elsősorban a gyermekcsoport érdekeit vesszük figyelembe, jól együttműködő, egymás munkáját jól kiegészítő óvónői párokat alakítunk ki.

Az intézmény struktúrája szervezetileg is garantálja, hogy a programban résztvevő óvodapedagógus nem marad magára, nem működik kontroll nélkül.

A nevelőmunkát segítő dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció. Segíti munkájukat, hogy dajka szakmunkás végzettséggel rendelkeznek, ez a tudás megfelelő alap ahhoz, hogy az óvodapedagógusok segítőtársai legyenek a gyermekek fejlesztésében.

Tiszta, esztétikus környezetet teremtő, szépítő munkájukkal pozitív mintát nyújtanak a gyermekek neveléséhez.

A csoportok minden év végén elemzik és értékelik munkájukat, amelynek alapján a testületi állásfoglalás is készül. A következő év ellenőrző munkájának szempontjait ennek alapján meghatározzuk meg.

Az ellenőrzés során közös pedagógiai elveket, közös attitűdöt és követelményrendszert érvényesítünk intézményi szinten.

Az intézmény dolgozói közötti kapcsolatok elmélyítését közös kirándulások és színházlátogatások rendezésével is próbáljuk mélyíteni, tartalmasabbá tenni.

17.3. Intézményen kívüli kapcsolattartás

Iskolák – intézmény kapcsolata

A helyi **általános iskolával**, tartunk rendszeres kapcsolatot, de az intézményt érintő szakmai és egyéb problémák megoldásában az intézményvezető és az iskola igazgató is együttműködnek.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda – iskola átmenet „zökkenőmentes” legyen a gyermekek számára. Ennek érdekében folyamatos, rendszeres és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk.

A jó kapcsolat alapját egymás munkájának tisztelete és megbecsülése jelenti számunkra.

Együttműködésünk lehetséges formái:

- emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása;
- érdeklődés egymás munkája, problémája, eredményei iránt;
- segítségnyújtás, támogatás szükség szerint;
- eszmecserék, szakmai tanácskozások szervezése;
- munkaközösség rendezvényeire történő meghívás;
- szülői fórumok közös szervezése;
- közös ünnepek, sport rendezvények szervezése;

- gyermekek látogatása egymás intézményeibe (óvodások iskolába, iskolások óvodába);
- lehetőség biztosítás a gyermekek iskolai előmenetelének folyamatos nyomon követésére.

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka biztosítása az intézményben a tanulási képességek megalapozása
- tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése szűrő vizsgálatokkal és egyéni fejlesztéssel
- megoldási késztetés, monotonia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy, kreativitás szükséges szintjének kialakítása
- Iskolaválasztás támogatása
- a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztás lehetőségét nem sértve a HHH gyermekek előnybe részesítésének szorgalmazása
- az SNI minősítésű gyermekekkel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás
- Az iskolákkal közös óvoda – iskola átmenetet elősegítő program kidolgozása
- A gyermekek fejlődésének utókövetése az általános iskola első éveiben

17.4. Egyéb kapcsolatok

Fenntartó

Folyamatos, napi kapcsolatot tartunk a fenntartóval, a *Polgármesteri Hivatal dolgozóival*, melynek köszönhetően problémamentes a közreműködésünk.

Kapcsolatunk egyrészt a közoktatási törvényből adódóan és egyéb jogszabályok alapján hivatalos, rendszeres, másrészt támogató, segítő jellegű.

Problémáink megoldására a konstruktivitás a jellemző. Kapcsolattartásunk formája a kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések, beszámolók.

Roma Kisebbségi Önkormányzat

Az intézménybe járó cigány gyermekek szociális háttérének, problémáinak megismerése végett és a folyamatos segítségnyújtás érdekében, gyermekvédelmi felelősünk közreműködésével, kapcsolattartásunk rendszeres.

Pedagógiai Szakszolgálat

Kapcsolattartásunk személyes, naprakész, a szoros együttműködés jellemzi

Az iskolaérettség megállapításához az intézet gyógypedagógusa ad segítséget, a beilleszkedési zavarokkal-, magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében pedig a pszichológus munkájára támaszkodhatunk.

Ennek köszönhető, hogy gyermekeink többnyire az egyéni képességeiknek megfelelő iskolatípusban, optimális életkorban kezdenek meg tanulmányaikat. Természetesen a szülők véleményének figyelembe vételével.

Egyház

A **katolikus egyházzal** alakítottunk ki kapcsolatot.

Évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk az egyház képviselője számára a helyet, és a nevelési időn túli időt a hitoktatás számára.

Tornacsarnok

Részt veszünk az általuk szervezett előadásokon, gyermek-és családi rendezvényeiken, ellátogatunk időszakos kiállításaikra.

Könyvtár

Együttműködésünk keretén belül a gyermekek rendszeres látogatói és kölcsönzői a gyermek részlegnek. A könyvtár által kezdeményezett kedvező feltételekkel, lehetőségünk van természetvédelmi videó filmek és zenei hanganyagok kölcsönzésére.

Egészségügyi szervek

A kapcsolattartás formái (gyermekorvos, védőnő, fogorvos):

- alkalmanként esetszbeszélések;
- tájékoztató előadások szervezése szülőknek;
- ÁNTSZ előírásának megfelelő orvosi vizsgálat;
- hallás- és látásvizsgálat.

A védőnő rendszeres tisztasági vizsgálatokat végeznek, felvilágosító előadásokat tartanak a szülőknek, óvodapedagógusoknak, gyermekeknek.

18. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

18.1 Tápiósági Gézengúz Óvoda irattárában .48-63/2015. iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és véleményezték az intézmény Pedagógiai Programját.

Tápióság, 2015. 09.10.

.....

Szülői Szervezet vezetője

18.2 A Tápiósági Gézengúz Óvoda irattárában 73-64/2015. iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a fenntartó megismerte és véleményezte az intézmény Pedagógiai Programját.

Tápióság, 2015. 09.24.

PH

.....

Fenntartó

18.3 A Tápiósági Gézengúz Óvoda irattárában 53.a-63/2015. iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a Tápiósági Gézengúz Óvoda nevelőtestülete: 100 %-os arányban, a 2015. Szeptember 08-án kelt nevelőtestületi határozata alapján, az intézmény Pedagógiai Programját elfogadta.

Tápióság, 2015. 09. 08.

PH

.....

intézményvezető

Az óvoda irattárban a kinyomtatott és aláírt példányt kell irattározni.

Jóváhagyta

Nyilvánosság biztosítása

SZMSZ-ében foglaltak szerint

Tájékoztatásul hivatalosan kapják

- Önkormányzatának Képviselő testülete

Felhasznált irodalom

1. Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
2. Balázsné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp., Alex - Typok 1992.
3. Baranyi Sándorné: „Értünk – velünk” Környezetvédelem az óvodában. Hajdú–Bihar Megyei Ped.Int. Debrecen, 1997.
4. Bihariné dr. Krekó Ilona, Kauczler Gyuláné dr.: A tevékenységközpontú óvodai nevelési program: Természet – Társadalom – Ember
5. A környezeti nevelés lehetőségei a program keretében - Miskolc 1998.
6. Dr. Bodnár Zsuzsanna: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program mindennapi testnevelési foglalkozásainak szervezéséhez - Miskolc 1998.
7. Dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés pszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó Bp., 1995.
8. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játékok. Tankönyvkiadó Bp., 1982.
9. Csoma Gyula: Pszichológiai alapismeretek. Tankönyvkiadó Bp., 1995.
10. Demeter Rózsa: Kisgyermekes játékos tornája. Kossuth Nyomda 1976.
11. Dr. Fejes Erzsébet – Kanczler Gyuláné Dr.: Mesélő természet. KINCS KÖNYV Kiadó 1995.
12. Környezetünk felfedezése I.: Szolnok, Fiumei Úti Óvoda 1996.
13. Fábíán Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program - Miskolc 1996.
14. Útmutató a Tevékenységközpontú óvodai nevelési programhoz
15. Fábíán Katalin: Tervezés, ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések - Miskolc 1997.
16. A tevékenységeken alapuló szokásrendszer kialakítása, a gondozás és az egészséges életmódra nevelés az óvodában - Fabula Humán Szolgáltató Bt. 1998.
17. Útmutató A tevékenységközpontú óvodai nevelési program művészeti tevékenységek vizuális komplex foglalkozásainak szervezéséhez - Miskolc 1998.
18. Kríza Ildikó: Mi van ma, mi van ma....A magyar jeles napokról, kalendáriumi ünnepekről - Budapest, 1999. június 14.
19. Forrai Katalin: Ének az óvodában. Bp., Editio Musica 1974.

20. Füstifecskék napközi-otthonos óvoda helyi nevelési programja. Bp., 1998.
21. Gaál Sándorné –Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában. Color- Print Nyomda Szolnok, 1996.
22. Gabnai Katalin: Drámajáték 3. Átdolgozott kiadás. Bp., 1993. Marcibányi Téri Szabadidő Központ kiadó
23. Gósi Mária: Beszédészlelés – beszédmegértés Bp. 1994. Beszéd és beszédviselkedés az óvodában
24. Bp. 1993.
25. Kondacs Mihályné – Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában. Bp., Calibra Kft. 1993.
26. Kósa Csaba: Esztendő, te virágszerző. Bp., Móra kiadó 1988.
27. Kósa – Szemerkenyi: Apáról – fiúra. Bp., Móra kiadó 1973.
28. Kovács György – Babosi Éva: Játék az óvodában - Debrecen 1995.
29. Dr. Kuti István – Dr. Kuti Istvánné: Körlánc. MÉDIAMOX Bp., 1997.
30. Láng Judit: Differenciált egyéni bánásmód alkalmazása az óvodában - Heves Megyei Pedagógiai Intézet 1998.
31. Lépésről – lépésre óvodai fejlesztő program. Hajdúböszörmény, 1997.
32. Mérei Ferenc – V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat kiadó 1978.
33. Molnár István: Adj király... (népi gyermekjátékok Jászszentnadrásról)
34. Molnárné Lóczy Tünde: Drámajátékok az óvodában. Szeged, KOMA 1996.
35. Nagy Béláné: Táncos játékok az óvodában - Óvónők modern kiskönyvtára 1984. OKKER
36. Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan? NAT-TAN Sorozat. Bp., OKI 1996.
37. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Ped.Int. Szolnok, 1997.
38. Nagy Jenőné: Zenei nevelés az óvodában. Ped.Int. Szolnok, 1994.
39. Óvodai műhelymunkák I. II. Baranya megyei Ped
40. Pappné Farmadi Tamara: Tücsök koma hegedül
41. Zenei naptár óvodáknak. Győr, 1998. Mettőr Bt.
42. Pereszlényi Éva – Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Játék – Mozgás – Kommunikáció Bp., Alcius Bt. 1996.

43. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: „Kudarccal az iskolában”.
44. Komplex prevenciós óvodai program. Arzenál Nyomdaipari Kft. 1997.
45. Simonné Zachár Anna: Iskolába készülök. Pápa, 1996.
46. Szalai László: Gyermeklabdarúgás I. (segédanyag)
47. Szemán Józsefné dr.: Útmutató a hátrányos helyzetű cigány gyermekek óvodai neveléséhez Hajdú-böszörmény 1996.
48. A tevékenységközpontú óvodai nevelési program matematikai komplex foglalkozásainak szervezéséhez- Miskolc 1997.
49. Szepesi György: Szociálpszichológia.
50. Szurányi Mária: Nevelés individuális pszichológia nézőpontból. Bp., Szuhányi Alapítvány 1993.
51. Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában. Bp., FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994.
52. Török Béla: Zenehallgatás az óvodában. Zeneműkiadó 1982.
53. Vargáné Szabó Györgyi: Epochális rendszerű óvodai nevelési program.
54. Kovács Erika, Labáth Ferencné: Kompetencia-alapú óvodai programcsomag – kiegészítő kötetek
55. Vargáné Szabó Györgyi: Epochális rendszerű óvodai nevelési program – Debrecen 1997.
56. Gulyás Pálné, Láng Edit, Vízny Istvánné: Természetvédelem és környezetvédelem a nevelésben
57. Dr. Bucherma Nándorné, Faust Rezsőné, Zadravec Teréz: Néphagyományőrzés az óvodában 1998.
58. Néphagyományőrző Óvodai Program Gödöllő 1998.
59. A természet ünnepei 2000.
60. Lázár Katalin: Népi játékok
61. Körlánc – Környezeti nevelés a XXI. Század óvodájában

MELLÉKLETEK

Tárgyi feltételrendszer

Az óvoda feladata a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet biztosítása. Az oktatási miniszter az 1/1998./VII.24./ OM rendeletében határozza meg a nevelési-oktatási intézmények kötelező /minimális/ eszköz és felszerelési jegyzékét, melynek megvalósítását 2003. szeptember 1-től tette kötelezővé.

Ezt intézményünkben nem tudunk megvalósítani.

I. HELYISÉGEK			
Sorsz.	Megnevezése	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Csoportszoba	4	2 szükség férőhely
2.	Gyermekágy /fektető tároló helyiség	-	Csoportszobában
3.	Tornaszoba sportszertárral	-	Csoportszobában
4.	Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	1	
5.	Játszó udvar	1	
6.	Intézményvezetői iroda	1	
7.	Intézmény vezető-helyettesi iroda	1	
8.	Nevelőtestületi és könyvtárszoba	-	
9.	Általános raktár	1	
10.	Többcélú helyiség	-	
11.	Orvosi szoba, elkülönítő szoba	-	
12.	Gyermeköltöző	3	
13.	Gyermekmosdó, WC	3	
14.	Felnőtt öltöző	-	
15.	Felnőtt mosdó	1	
16.	Felnőtt WC helyiség	2	
17.	Felnőtt zuhanyzó	-	
18.	Mosó-vasaló helyiség	-	
19.	Szárító helyiség	-	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

20.	Felnőtt étkező	-	
21.	Tálaló	1	

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI			
Sorsz.	Csoportszoba	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Óvodai fektető	72	
2.	Gyermek szék	111	
3.	Gyermek asztal	32	
4.	Fényvédő függöny	1	
5.	Redőny	11	
6.	Szőnyeg	6	
7.	Játéktartó szekrény v. polc	8	
8.	Könyvespolc	4	
9.	Élősarok állvány	4	
10.	Textiltároló és foglalkozási eszköztároló szekrény	4	
11.	Edény, evőeszköz tároló szekrény	4	Tálalóban található
12.	Szeméttartó	4	
	Tornaszoba		
1.	Tornapad	8	
2.	Tornaszőnyeg	4	
3.	Bordásfal	9	
4.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő készlet, egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	25	
5.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	8	
	Logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba		
1.	A fogyatékoság típusának megfelelő, a tanulási képességet fejlesztő eszközök	25	
2.	Tükör	1	
3.	Asztal	1	
4.	Szék	6	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

5.	Szőnyeg	1	
6.	Játéktartó szekrény, könyvek, iratok tárolására is alkalmas polc	1	
	Játszóudvar		
1.	Kerti asztal	4	
2.	Kerti pad	8	
3.	Babaház	4	
4.	Udvari homokozó	4	
5.	Takaróháló	4	
6.	Mozgáskultúrát mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszköz	25	
	Intézményvezetői iroda		
1.	Íróasztal és szék	1-1	
2.	Tárgyalóasztal székekkel	-	
3.	Telefon	1	
4.	Fax	1	
5.	Könyves szekrény	1	
6.	Íratszekrény	1	
7.	Elektronikus adathordozó szekrény	1	
8.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal számítógépasztal és szék	1	
9.	Számítógépasztal és szék	1-1	
	Intézményvezető-helyettesi iroda		
1.	Íróasztal és szék	1-1	
2.	Telefon	-	
3.	Íratszekrény	1	
4.	Számítógép, internet hozzáféréssel, perifériákkal számítógépasztal és szék	1	
5.	Számítógépasztal és szék	1	
	Nevelőtestületi iroda	-	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

1.	Fiókos asztal, ami egyben eszköz előkészítő munkaasztal is	-	
2.	Szék	-	
3.	Könyvtári dokumentum	-	
4.	Könyvszekrény	-	
5.	Fénymásoló	-	
6.	Tükör	-	
	Többcélú helyiség	-	
	Tárgyalóasztal székekkel	-	
	Orvosi szoba, elkülönítővel	-	
	Gyermeköltöző		
1.	Öltözőrekesz, fogas	80	
2.	Öltözőpad	12	
	Gyermekmosdó, WC helyiség		
1.	Törülközőtartó	90	
2.	Falitükör	-	
3.	Fogmosó tartó	90	

III. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Sorsz.	Megnevezés	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Egyéni tisztálkodó szerek (fésű, fogkefe, fogmosó pohár)	90	
2.	Tisztálkodó felszerelések (ruhakefe, körömkefe, szappantartó)	15	
3.	Fésűtartó	4	
4.	Törülköző	180	
5.	Abrosz	80	
6.	Takaró	80	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

7.	Ágynemű huzat, lepedő	160	

IV. FELNŐTTEK MUNKAVÉGZÉSÉHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK			
Sorsz.	Megnevezés	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Szennyes ruhatároló	1	
2.	Mosott ruhatároló	4	
3.	Mosógép (centrifuga)	1	
4.	Vasaló	2	
5.	Vasaló állvány	2	
6.	Szárítóállvány	2	
7.	Takarítóeszközök	4	
8.	Kerti munkaeszközök, szerszámok	10	
9.	Hűtőgép	1	
10.	Porszívó	1	

V. NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK			
Sorsz.	Játékok, játékeszközök	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Különbéle játékformák eszközei	25	
2.	Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök	25	
3.	Ének, zene, énekes játékok eszközei	25	
4.	Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	25	
5.	Értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	25	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

6.	Ábrázoló tevékenységet fejlesztő eszközök	25	
7.	Természeti – ember - tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	25	
8.	Munkajellegű tevékenységek eszközei	25	
Sorsz.	A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
9.	Televízió	2	
10.	CD lejátszó	3	
11.	Diavetítő vagy projektor	1-1	
12.	Vetítővászon	1	
13.	Hangszer pedagógusoknak	-	
14.	Hangszer gyerekeknek	25	
15.	Egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések	8	
16.	Projektor vagy írásvetítő	1-0	

VI. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK TOVÁBBI SPECIÁLIS ESZKÖZEI			
Sorsz.	Beszéd fogyatékosok	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Tükör	4	
2.	Logopédiai alapkészlet	1	
	Hallási fogyatékosok		
1.	Dallamíró	-	
2.	Adóvevő készülék	-	
3.	Szurdologopédiai eszközök	1	
	Látásfogyatékosok		
1.	Hatrekeszes doboz, gombás tábla, szöges tábla, csörgő labda	-	

VII. EGÉSZSÉG-ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK			
Sorsz.	Megnevezés	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Elsősegélyláda	1	
2.	Gyógyszertár	1	
3.	Munkaruha	12	
4.	Tűzoltó készülék	3	

VIII. HAGYOMÁNYŐRZŐ TEVÉKENYSÉG ESZKÖZJEGYZÉKE (Néptánc)			
Sorsz.	Népviseleti ruha	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
1.	Piros szoknya	16	
2.	Lány blúz	16	

PEDAGÓGIAI PROGRAM

3.	Kötény csipkével	16	
4.	Lányka cipő	16	
5.	Gyöngysor, szalag	16-16	
	Tápiósági helyi népviselet		
1.	Lány semelyblúz	16	
2.	Lány piros rakott szoknya	15	
3.	Lány fehér rakott szoknya (mennyasszony)	1	
4.	Lány alsószoknya	48	
5.	Selyemkötény	16	
6.	Fiú nadrág	16	
7.	Fiú ing	18	
8.	Fiú posztó mellény	10	
9.	Fiú csizma	17	
10.	Kalap	12	